

Bruselj, 24. oktober 2023
(OR. en)

14280/23

POLMAR 53	MARE 23
POLGEN 145	JAI 1326
POLMIL 271	CSDP/PSDC 709
CYBER 245	CFSP/PESC 1404
HYBRID 71	ENV 1137
RELEX 1190	PECHE 443
COMAR 41	TRANS 422
MAR 125	PROCIV 70

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Sklepi Sveta o revidirani strategiji EU za pomorsko varnost (EUMSS) in njenem akcijskem načrtu

V prilogi vam pošiljamo navedene sklepe Sveta, revidirano strategijo EU za pomorsko varnost in njen akcijski načrt, ki jih je Svet za splošne zadeve odobril 24. oktobra 2023.

SKLEPI SVETA

o revidirani strategiji EU za pomorsko varnost (EUMSS) in njenem akcijskem načrtu

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

OB OPOZARJANJU NA:

- strategijo Evropske unije za pomorsko varnost z dne 24. junija 2014¹ in prvi akcijski načrt z dne 17. decembra 2014²;
- Sklepe Sveta o reviziji akcijskega načrta strategije Evropske unije za pomorsko varnost (EUMSS) z dne 26. junija 2018³;
- Sklepe Sveta o pomorski varnosti z dne 22. junija 2021;⁴
- Sklepe Sveta o mednarodnem upravljanju oceanov z dne 13. decembra 2022⁵;
- Strateški kompas za varnost in obrambo – za Evropsko unijo, ki varuje svoje državljane in državljanke, vrednote in interese ter prispeva k mednarodnemu miru in varnosti, z dne 21. marca 2022⁶;
- Skupno sporočilo Komisije in visokega predstavnika o posodobljeni strategiji EU za pomorsko varnost in povezanem akcijskem načrtu: Izboljšana strategija EU za pomorsko varnost za spreminjajoče se pomorske grožnje, z dne 10. marca 2023⁷;

¹ 11205/14.

² 17002/14.

³ 10494/18.

⁴ 9946/21.

⁵ 15973/22.

⁶ 7371/22.

⁷ 7311/23 + ADD 1.

1. ODOBRI revidirano strategijo EU za pomorsko varnost in njen akcijski načrt iz prilog k tem sklepom, ki nadomeščata strategijo EU za pomorsko varnost iz leta 2014 in revidirani akcijski načrt iz leta 2018 ter nadgrajujeta njune dosežke; cilj strategije EU za pomorsko varnost in njenega akcijskega načrta je okrepiti regionalno in mednarodno vlogo EU ter dodatno zagotoviti dostop EU do področja pomorstva, na katerem prihaja do vse več sporov, zlasti glede na posledice vojne agresije Rusije proti Ukrajini;
2. OPOZARJA, da od leta 2014 strategija Evropske unije za pomorsko varnost in akcijski načrt zagotavljata okvir za reševanje varnostnih izzivov na morju. Strategija je spodbudila tesnejše sodelovanje med civilnimi in vojaškimi organi, zlasti z izmenjavo informacij. Prispevala je k spodbujanju upravljanja morij, ki temelji na pravilih, in okrepila mednarodno sodelovanje. Njen cilj je okrepiti avtonomijo in zmogljivost EU za odzivanje na vse večje grožnje za pomorsko varnost ter povečati splošno pomorsko situacijsko zavedanje;
3. POUDARJA, da revidirana strategija EU za pomorsko varnost določa okvir, v katerem EU sprejme nadaljnje ukrepe za zaščito svojih interesov na morju ter zaščiti svoje državljane, vrednote in gospodarstvo, hkrati pa spodbuja mednarodna pravila in popolno skladnost z mednarodnimi instrumenti, zlasti Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS);
4. POUDARJA, da bodo EU in njene države članice revidirani akcijski načrt strategije EU za pomorsko varnost izvajale v skladu s svojimi pristojnostmi in v tesnem sodelovanju s podobno mislečimi državami in organizacijami;

5. POZIVA vse akterje, ki izvajajo strategijo, zlasti države članice, Komisijo in visokega predstavnika, naj tesno sodelujejo med seboj in po potrebi z drugimi organi in agencijami EU pri izvajanju strategije in njenega akcijskega načrta, pri čemer naj se opirajo na dosežke strategije EU za pomorsko varnost od leta 2014, zagotovijo skladnost z drugimi sektorskimi politikami EU ter uporabijo ustrezne instrumente in ukrepe politike po splošnih usmeritvah strateškega kompasa; OPOZARJA, da se akcijski načrt redno pregleduje in posodablja, če je to potrebno;
6. POZIVA k usmerjenemu in rednemu poročanju o izvajanju akcijskega načrta, tudi prek Delovne skupine za pomorska vprašanja (strategija EU za pomorsko varnost), da bi olajšali izmenjavo najboljših praks ter povečali ozaveščenost in spremljanje izvajanja dejavnosti, spremljali napredek, ocenjevali grožnje in izzive ter odpravili morebitne vrzeli;
7. POZIVA Komisijo in visokega predstavnika, naj Svetu predložita skupno poročilo o napredku s prispevki držav članic tri leta po tem, ko bo Svet odobril strategijo.

Revidirana strategija EU za pomorsko varnost

I. UVOD

Pomorska varnost je bistvenega pomena za Evropsko unijo (EU) in njene države članice. Države članice EU skupaj tvorijo največjo skupno izključno ekonomsko cono na svetu. Gospodarstvo EU je močno odvisno od varnih oceanov: več kot 80 % svetovne trgovine poteka po morju, približno dve tretjini svetovne nafte in plina se pridobivata na morju ali se prevažata po njem¹, do 99 % prenosa svetovnih tokov podatkov poteka prek podmorskih kablov². Da se zagotovi učinkovito upravljanje oceanov, zaščitijo naši oceani in morsko dno ter izkoristi celoten potencial trajnostnega modrega gospodarstva³, bi moralo biti svetovno pomorsko področje varno.

Strategija Evropske unije za pomorsko varnost in akcijski načrt⁴ od leta 2014 zagotavljata okvir za reševanje varnostnih izzivov na morju. Strategija je spodbudila tesnejše sodelovanje med civilnimi in vojaškimi organi, zlasti z izmenjavo informacij. Prispevala je k spodbujanju upravljanja morij, ki temelji na pravilih, in okrepila mednarodno sodelovanje. Okrepila je avtonomijo EU in njeno zmogljivost za odzivanje na grožnje pomorski varnosti⁵.

Ta strategija nadgrajuje in nadomešča strategijo EU za pomorsko varnost iz leta 2014. Še naprej temelji na načelih strategije za pomorsko varnost iz leta 2014: medsektorskem pristopu, funkcionalni celovitosti, spoštovanju mednarodnih pravil – mednarodnega prava, človekovih pravic in demokracije ter doslednega upoštevanja Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu – in pomorskem multilateralizmu.

¹ 10729/22.

² [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2022/702557/EXPO_IDA\(2022\)702557_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2022/702557/EXPO_IDA(2022)702557_EN.pdf).

³ 8810/21.

⁴ 11205/14 in 10494/18.

⁵ 9946/21.

V tej strategiji je posebna pozornost namenjena vsakemu od evropskih morskih in podmorskih bazenov, torej Atlantskemu oceanu, Baltskemu morju, Črnemu morju, Sredozemskemu morju, Severnemu morju, Arktičnemu oceanu in najbolj oddaljenim območjem⁶. Vendar dejstvo, da pomorska varnost kjer koli na svetu neizogibno vpliva tudi na ostale dele sveta, pomeni, da so interesi EU na področju pomorske varnosti globalnega obsega.

EU ima vse pomembnejšo vlogo pri zagotavljanju svetovne pomorske varnosti, saj izvaja lastne pomorske operacije, npr. Atalanta⁷ in Irini⁸, in koncept koordinirane prisotnosti na morju⁹ ter spodbuja situacijsko zavedanje na morju in sodeluje s številnimi različnimi zunanjimi partnerji. Poleg tega operativni sistemi programa Copernicus za pomorski nadzor in varovanje meja, ki jih izvajata Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA) in Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex), zagotavljajo opazovanje s sateliti in dopolnjujejo navigacijske storitve satelitov Galileo.

Splošno strateško okolje se močno spreminja. Zaradi podnebne krize in degradacije okolja, nenehnega razvoja različnih oblik nezakonite trgovine z morskimi viri in njihovega plenjenja, vključno z nezakonom, neprijavljenim in nereguliranim ribolovom, groženj za kritično pomorsko infrastrukturo ter posledic nezakonite in neupravičene vojaške agresije Rusije proti Ukrajini, mora EU kot mednarodni ponudnik varnosti storiti več.

⁶ Področje pomorstva EU zajema teritorialne vode držav članic EU, izključne ekonomske cone in epikontinentalni pas, kot so opredeljeni v Konvenciji Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu iz leta 1982, ter vse tam določene zakonite uporabe oceana in morij.

⁷ <https://eunavfor.eu/>.

⁸ <https://www.operationirini.eu/>.

⁹ 6256/22 in 6255/22.

S to revizijo strategije EU za pomorsko varnost in njenega akcijskega načrta, ki temeljita na strateškem kompasu EU za varnost in obrambo, ki ga je Evropski svet potrdil marca 2022¹⁰, in skupnem sporočilu o pomorski varnosti iz marca 2023¹¹, naj bi se odzvali na nove izzive. To je priložnost, da se spodbudi razvoj trajnostnih rešitev za težave na področju pomorske varnosti. To je tudi priložnost, da se dodatno okrepi vloga EU in njenih držav članic na mednarodni ravni in še naprej zagotavlja dostop EU do področja pomorstva, na katerem prihaja do vse več sporov.

Revidirana strategija EU za pomorsko varnost je okvir, na podlagi katerega lahko EU sprejme nadaljnje ukrepe za zaščito svojih interesov na morju ter za zaščito svojih državljanov, vrednot in gospodarstva. Cilj je spodbujati mednarodni mir in varnost ter zaščititi prost pretok trgovine in svobode plovbe ob spoštovanju načela trajnostnosti in varovanju biotske raznovrstnosti. EU in njene države članice bodo revidirano strategijo izvajale v skladu s svojimi pristojnostmi.

II. SPREMINJAJOČE SE IN VSE VEČJE GROŽNJE POMORSKI VARNOSTI

Od sprejetja evropske strategije za pomorsko varnost leta 2014 se je na svetovnem geopolitičnem prizorišču veliko spremenilo, zaradi česar so potrebni novi in izboljšani ukrepi. Analiza groženj EU kaže, da se EU srečuje z vse večjim številom groženj in izzivov, tudi na področju pomorstva¹². Strateško tekmovanje za moč in vire narašča. Grožnje postajajo vse bolj kompleksne in večplastne, pri čemer si nekatere države prizadevajo predrugačiti temeljna načela večstranskega reda, ki temelji na pravilih, tudi s kršenjem nacionalne suverenosti in meja ter z drugimi revizionističnimi ukrepi, kot so dejanja, ki pomenijo kršitve svobode plovbe, in pomorske zahteve, ki so v nasprotju z mednarodnim pravom, zlasti Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS). Neupravičena in neizzvana vojaška agresija Rusije proti Ukrajini je v Evropo ponovno zanesla vojno. Pomeni velik premik v evropskem strateškem okolju, ki ima negativne učinke prelivanja na pomorsko varnost in evropsko gospodarstvo ter tako vpliva na evropske državljane in podjetja.

¹⁰ Strateški kompas dok. 7371/22.

¹¹ 7311/23 + ADD 1.

¹² Analiza groženj EU je celovita in na obveščevalnih podatkih temelječa analiza različnih groženj in izzivov, s katerimi se EU spopada zdaj ali pa bi se z njimi lahko spopadala v prihodnosti. Analiza se redno posodablja in zagotavlja osnovne informacije za pomoč pri razvoju in izvajanju strateškega kompasa EU za varnost in obrambo.

Pomorska varnost je ogrožena na številnih področjih, ki vključujejo ozemeljske in pomorske spore, tekmovanje za naravne vire ter ogrožanje svobode plovbe in pravic neškodljivega in tranzitnega prehoda. Takšni izzivi ustvarjajo napetosti in nestabilnost v morskih bazenih okoli EU.

Povečali so se tudi izzivi za globalno pomorsko varnost zunaj evropskih bazenov, in sicer v Gvinejskem zalivu, Adenskem zalivu, Hormuški in Malaški ožini ter v Južnokitajskem morju, kar bi lahko prizadelo interese držav članic EU in njenih partnerjev. Nekatere države, ki niso članice EU, krepijo svojo prisotnost in vojaške zmogljivosti na morju ter se zatekajo k enostranskim ukrepom, vključno z uporabo sile proti drugim državam ali grožnjo, da jo bodo uporabile. To vključuje provokacije in enostranske ukrepe proti državam članicam EU ter kršitve suverenih pravic v nasprotju z mednarodnim pravom. Ta dejanja ogrožajo načelo pravne države in mednarodni red, ki temelji na konvenciji UNCLOS.

Indijsko-pacifiška regija, v kateri se nahajajo najbolj oddaljene regije (Indijski ocean) ter čezmorske države in ozemlja (Pacifik) EU, je postala območje intenzivnega geopolitičnega tekmovanja. Razkazovanje moči in vse večje napetosti v regijah, kot so Južno- in Vzhodnokitajsko morje ter Tajvanska ožina, vplivajo na svetovno in evropsko varnost in blaginjo. Zaradi ohranjanja stabilnosti in varnosti vzdolž ključnih plovnih poti, kot so Melaški in Singapurski preliv, Afriški rog ter Indijski ocean, morajo EU in njene države članice okrepiti svoje ukrepanje v smislu prisotnosti, partnerstva in pobud za sodelovanje v skladu s strategijo EU za sodelovanje v indijsko-pacifiški regiji.

Pričakuje se, da bodo imeli podnebne spremembe in onesnaževanje morja znatne in dolgotrajne negativne posledice za pomorsko varnost. To lahko vključuje izgubo biotske raznovrstnosti, izčrpavanje ribjih staležev, poplave na obalnih območjih in otokih, izgubo koralnih grebenov, mangrov in drugih mokrišč¹³. Pomembno je bolje razumeti medsebojne vplive podnebnih sprememb in degradacije okolja na obalnih in pomorskih območjih ter, kjer je le mogoče, čim bolj zmanjšati njihove učinke na pomorsko varnost, tudi z novimi ciljno usmerjenimi raziskavami in tistimi, ki se že izvajajo. Podnebne spremembe in degradacija okolja povečujejo tveganje, saj povzročajo vse več nestabilnosti in neenakosti, zaradi česar se stopnjujejo čezmejna kriminalna dejanja, piratstvo in napetosti v zvezi z morskimi viri. Zaradi tega je potreben nov pristop, ki bo EU omogočil ustvariti družbo, odpornejšo na podnebne spremembe, zaščitil naravo in obrnil trend degradacije ekosistemov¹⁴. Nasprotno pa lahko vrzeli v pomorski varnosti povzročijo okoljsko škodo, na primer zaradi oviranega dostopa do onesnaženih območij, preusmerjanja sredstev iz varstva okolja ali sabotaže morske infrastrukture. Poleg tega je vojaška agresija Rusije proti Ukrajini prinesla uničujoče posledice za ljudi, gospodarstvo, družbo in okolje, vključno z izgubo biotske raznovrstnosti.

¹³ Posebno poročilo IPCC o oceanih in kriosferi v spreminjajočem se podnebju (2019) in poročilo delovne skupine IPCC II, AR6 (2022).

¹⁴ 8219/20.

Zaradi napadov na plinovode Severni tok v Baltskem morju leta 2022, nedovoljene prisotnosti v bližini kritične pomorske infrastrukture v Severnem morju ter ponavljajočih se kibernetских napadov na pomorsko infrastrukturo, tudi v okviru hibridnih kampanj, mora EU okrepiti svoje ukrepe in učinkoviteje zaščititi svojo kritično infrastrukturo, zlasti z razvojem inovativnih tehnologij. Z digitalno preobrazbo pomorskega sektorja sta se povečali njegova kompleksnost in morebitna ranljivost. Zlonamerni akterji bodo vse verjetneje uporabljali kibernetiska sredstva, tudi v okviru hibridnih kampanj, za napad na pomorsko infrastrukturo, vključno s podvodnimi kabli in cevovodi, z energijo povezane obrate ter pristanišča in ladje. Priporočilo Sveta o usklajenem vseevropskem pristopu za krepitev odpornosti kritične infrastrukture¹⁵ priznava to potrebo po ukrepanju. Poleg tega so v Priporočilu Komisije o ciljih Unije za odpornost na nesreče določeni ukrepi, ki lahko prispevajo k boljši pripravljenosti EU in držav članic na naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek, tudi na morju, ter boljši zmožnosti za odzivanje nanje¹⁶.

Grožnje in nezakonite dejavnosti, kot so piratstvo in oboroženi ropi na morju, neregularne migracije, organizirani kriminal, vključno s tihotapljenjem migrantov in trgovino z ljudmi, trgovina z orožjem in drogami, terorizem, nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov, druge nezakonite dejavnosti, vključno z nedovoljenim izkoriščanjem v izključnih gospodarskih conah in epikontinentalnih pasovih držav članic EU, in tveganja, povezana z neeksploziranimi ubojnimi sredstvi¹⁷ na morju, ostajajo enako pomembni izzivi v več regijah, pri čemer so nekatera obalna območja in oddaljena ozemlja EU še posebej ranljiva. Izvajanje nekaterih od teh nezakonitih dejavnosti lahko še olajšajo nezadostna varnost v pristaniščih in neustrezno pomorsko situacijsko zavedanje. Zlonamerni akterji lahko te grožnje in dejavnosti tudi združijo v hibridne grožnje zoper EU in njene države članice.

¹⁵ UL 2023/C 20/01, str. 1–11

¹⁶ 6259/23 in 2023/C 56/01, str. 1–11

¹⁷ Neeksplozirana ubojna sredstva so eksplozivno orožje (bombe, izstrelki, granate, kopenske mine, morske mine, kasetno strelivo in drugo strelivo), ki ni eksploziralo ter še vedno predstavlja tveganje eksplozije, včasih več desetletij po uporabi ali zavrženju.

III. INTERESI EU NA PODROČJU POMORSKE VARNOSTI

Glede na spreminjajoče se grožnje pomorski varnosti so temeljni interesi EU:

- varnost Evropske unije, njenih držav članic, prebivalcev in partnerjev;
- ohranjanje svetovnega miru in stabilnosti ter vzdrževanje svobodnih pomorskih plovnih poti, ki so odprte za vse in varne pred grožnjami, ki jih predstavljajo državni in nedržavni akterji;
- ohranjanje spoštovanja mednarodnega prava, zlasti konvencije UNCLOS kot splošnega pravnega okvira, ki ureja vse dejavnosti v oceanih, spodbujanje dobrega mednarodnega upravljanja oceanov, tudi s konvencijami o regionalnih morjih;
- varovanje naravnih virov in morskega okolja ter obvladovanje posledic podnebnih sprememb in degradacije okolja za pomorsko varnost;
- izboljšanje odpornosti kritičnih subjektov ter varnosti omrežij in informacijskih sistemov;
- zagotavljanje odpornosti in zaščite kritične pomorske infrastrukture¹⁸ (na kopnem in na morju), vključno z obravnavanjem tveganj in groženj, povezanih s podnebnimi spremembami, in tistih, ki izhajajo iz neposrednih tujih naložb;

¹⁸ Na primer podvodni kabli in cevovodi, logistična vozlišča (tj. pristanišča), objekti za pridobivanje energije iz obnovljivih virov na morju, naftne in plinske ploščadi na morju itd.

- krepitev odpornosti in zaščite logističnih vozlišč, tj. pristanišč, vključno z obravnavanjem tveganj, povezanih s korupcijo in nezakonitimi dejavnostmi;
- zaščita gospodarskih dejavnosti na morju, s čimer se prispeva k trajnostnemu modremu gospodarstvu (na kopnem in na morju);
- varovanje zunanjih meja EU in njene notranje varnosti, vključno z obravnavanjem trgovine z ljudmi in drugih nezakonitih dejavnosti, vključno s terorizmom;
- varovanje morskih območij držav članic EU pred nezakonitimi in nedovoljenimi dejavnostmi raziskovanja in vrtanja, povezanimi z ogljikovodiki;
- zagotavljanje zmogljivosti za hitro in učinkovito ukrepanje na področju pomorstva, in sicer s sprejetjem večpodročnega pristopa (tj. na kopnem ter v zraku, kibernetnem prostoru in vesolju);
- zagotavljanje varnosti in zaščite pomorščakov v skladu z zahtevami Konvencije o delu v pomorstvu in drugih ustreznih konvencij Mednarodne organizacije dela.

IV. KREPITEV ODZIVA EU

Revidirana strategija za pomorsko varnost bo pripomogla k zaščiti zgoraj navedenih interesov EU pred spreminjajočimi se in vse večjimi grožnjami pomorski varnosti. V ta namen bo EU okrepila ukrepe v okviru šestih strateških ciljev, ki so:

1. okrepitev dejavnosti na morju;
2. sodelovanje s partnerji;
3. prevzem vodilne vloge pri pomorskem situacijskem zavedanju;
4. obvladovanje tveganj in groženj;
5. povečanje zmogljivosti;
6. izobraževanje in usposabljanje.

Revidirana strategija EU za pomorsko varnost se bo izvajala z akcijskim načrtom (v prilogi) in v okviru celostnega pristopa¹⁹. Za izvajanje strategije bo EU skupaj s svojimi državami članicami uporabila vse ustrezne civilne in vojaške politike, orodja in instrumente ter usklajevala politike in dejavnosti vseh zadevnih akterjev na evropski, regionalni in nacionalni ravni, s čimer bo okrepila njihove sinergije in dopolnjevanje. S strategijo se bo spodbujalo tudi bolj usklajeno odzivanje EU na zunanje konflikte in krize, da bi se izboljšala varnost EU in njenih državljanov.

¹⁹ Celostni pristop k zunanjim konfliktom in krizam temelji na globalni strategiji EU iz leta 2016. Potrjen je bil v Sklepih Sveta iz leta 2018 o celostnem pristopu k zunanjim konfliktom in krizam (5413/18). V pristopu je opredeljen okvir za skladnejše in celovitejše odzivanje EU na zunanje konflikte in krize, z njim pa se spodbuja varnost ljudi, kar izboljšuje tudi varnost EU in njenih državljanov.

Akcijski načrt vključuje ukrepe, prilagojene vsakemu morskemu bazenu v EU. Poleg tega bi bilo treba pri ukrepih iz strategije EU za pomorsko varnost upoštevati regionalne strategije²⁰ in programe krepitve zmogljivosti EU ter sodelovanje s partnerskimi državami. Izvajanje strategije EU za pomorsko varnost bi moralo tudi spodbujati vključevanje vidikov pomorske varnosti v vse ustrezne regionalne strategije in pobude ter makroregionalne strategije, zlasti tiste za morske bazene okoli EU.

1. Okrepitev dejavnosti na morju

EU je v okviru strateškega kompasa pozvana k nadaljnji krepitvi svojega delovanja na področju pomorske varnosti. Izvajanje rednih napotitev prispeva k preprečevanju novih in obvladovanju trenutnih kriz. Operacija Atalanta v okviru skupne varnostne in obrambne politike (SVOP) v zahodnem Indijskem oceanu poteka od leta 2008. Zaradi dobrih rezultatov te operacije se je njen mandat z boja proti piratstvu razširil na obsežnejšo operacijo pomorske varnosti z razširjenim območjem delovanja v severozahodnem Indijskem oceanu, dodatno pa se krepijo njene povezave in sinergije z Evropsko misijo za ozaveščanje o pomorskih razmerah v Hormuški ožini (EMASOH)²¹. V Sredozemskem morju je glavna naloga v okviru operacije Irini izvrševanje embarga ZN na orožje za Libijo. EU na ta način neposredno prispeva k miru in stabilnosti v Sredozemlju, pri čemer krepi pomorsko varnost. EU v skladu s celostnim pristopom prispeva tudi h krepitvi pomorske varnosti z zagotavljanjem usposabljanja in krepitve zmogljivosti za partnerje prek misij v okviru SVOP, kot so misija Evropske unije za usposabljanje (EUTM), misija Evropske unije za krepitev zmogljivosti (EUCAP) Somalija in misija Evropske unije za pomoč na meji (EUBAM) Libija, ob upoštevanju ustreznih politik in orodij, vključno z minikonceptom o upravljanju meja in pomorski varnosti.

²⁰ Kot so celovita strategija z Afriko (6703/20), strategija EU za Gvinejski zaliv (7671/14), strategija EU za indijsko-pacifiško regijo (11930/21), politika EU za Arktiko (1287/21) in strategija za najbolj oddaljene regije (8781/22).

²¹ <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/europe/news/article/european-maritime-awareness-in-the-soh-emasoh-political-statement-by-the>.

EU je leta 2021 uvedla nov koncept koordinirane prisotnosti na morju. Namen tega novega prožnega orodja je okrepiti skupno delovanje EU na področju pomorske varnosti, tako da se v celoti izkoristijo pomorska sredstva držav članic na območjih, ki so v strateškem interesu EU. V zvezi s tem bi morala EU okrepiti podporo boju proti nezakonitim in nedovoljenim dejavnostim na morju, vključno s trgovino z ljudmi, trgovino s prepovedanimi drogami, piratstvom ter nezakonitim, neprijavljenim in nereguliranim ribolovom. EU bo na podlagi izkušenj, pridobljenih pri izvajanju koordinirane prisotnosti na morju v Gvinejskem zalivu, in potem ko bo pridobila dovolj izkušenj v severozahodnem Indijskem oceanu (tudi v Rdečem morju), morda razmislila o novih pomorskih interesnih območjih za izvajanje tega koncepta. Vzpostavitev novih pomorskih interesnih področij bi povečala situacijsko zavedanje ter okrepila partnerstva in strateško kulturo EU kot akterja na področju pomorske varnosti.

V strateškem kompasu EU je poudarjen tudi pomen zagotavljanja interoperabilnosti med pomorskimi silami držav članic EU in pripravljenosti teh sil, EU pa je pozvana k izvajanju taktičnih vaj na vseh področjih. EU bo zato začela izvajati letno vajo na področju pomorske varnosti ob uporabi pomorskih virov²², da bi povečala pripravljenost, spodbudila interoperabilnost in se spopadla s spreminjajočimi se grožnjami pomorski varnosti.

EU je prek tristranskega delovnega dogovora vzpostavila medagencijsko sodelovanje med Evropsko agencijo za nadzor ribištva (EFCA), Evropsko agencijo za pomorsko varnost (EMSA) in agencijo Frontex, da bi zagotovila podporo za nacionalne organe, ki opravljajo funkcijo obalne straže.

²² Vaja, ki vključuje mornarice in organe za pomorsko varnost iz čim več držav članic, da bi se okrepile zmogljivosti za pripravljenost in odzivanje na tradicionalna, nova in razvijajoča se tveganja in grožnje.

Agencija EFCA pripravlja načrte skupne uporabe za usklajevanje držav članic v vseh morskih bazenih, ki obkrožajo EU, vključno z mednarodnimi vodami v Severnem Atlantiku in Sredozemskem morju, za namene spremljanja, kontrole in nadzora ribištva.

Agencija EMSA pomaga Komisiji pri izvajanju inšpekcijskih pregledov pomorske varnosti v pristaniščih in pristaniških objektih ter na ladjah v EU in iskanju načinov za izboljšanje pomorske varnosti na področjih, kot so potniške ladje ali kibernetska varnost. V skladu s strateškimi smernicami za evropsko integrirano upravljanje meja²³ bi moral sistem varovanja omogočati odkrivanje in prepoznavanje vseh plovil, ki prihajajo v teritorialne vode, ter po potrebi sledenje tem plovilom in njihovo prestrežanje ter prispevati k zagotavljanju zaščite in reševanja življenj na morju v vseh vremenskih razmerah. Države članice bi morale kar najbolj izkoristiti zmogljivosti za varovanje, ki jih zagotavlja Frontex, da bi nadgradile nacionalne zmogljivosti in splošno spremljanje razmer.

Agencija Frontex izvaja skupne operacije, kot so Indalo, Themis in Poseidon, za nadzor zunanjih meja EU za namene boja proti neregularnim migracijam, boja proti čezmejnemu kriminalu in okrepitve evropskega sodelovanja glede funkcij obalne straže, vključno z iskanjem in reševanjem.

Agencije EFCA, EMSA in Frontex izvajajo večnamenske pomorske operacije za boj proti čezmejnemu kriminalu, vključno s tihotapljenjem migrantov in trgovino z ljudmi, za zaznavanje onesnaževanja morja in nezakonitega ribolova ter za izvajanje drugih nalog nadzora v več morskih bazenih okoli EU. EU bi morala še naprej razvijati te pomembne večnamenske operacije.

²³ 9528/22.

Ključni ukrepi EU²⁴ za okrepitev dejavnosti na morju v tej strategiji so:

- organizacija vaj na področju pomorske varnosti, vključno z letnimi pomorskimi vajami mornarice in obalne straže držav članic²⁵;
- okrepitev obstoječih pomorskih operacij EU (Atalanta in Irini) s pomorskimi in letalskimi sredstvi do ravni, navedenih v skupnih izjavah o zahtevah;
- razmislek o novih pomorskih interesnih področjih, na katerih bi se izvajal koncept koordinirane prisotnosti na morju, na podlagi pridobljenih izkušenj in ob upoštevanju predloga Evropske službe za zunanje delovanje;
- okrepitev boja proti nezakonitim in nedovoljenim dejavnostim na morju, vključno z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, na pomorskih interesnih območjih;
- ohranjanje in krepitev inšpekcijskih pregledov pomorske varnosti v EU ter obravnavanje kibernetске varnosti in varnosti potniških ladij;
- okrepitev sodelovanja na ravni EU na področju funkcij obalne straže s spodbujanjem razvoja večnamenskih pomorskih operacij v več morskih bazenih okoli EU.

²⁴ V ključnih ukrepih EU, navedenih pri vsakem od šestih specifičnih ciljev, so povzeti pomembni elementi ukrepov, ki so podrobno predstavljeni v akcijskem načrtu.

²⁵ 7371/22 strateški kompas.

2. Sodelovanje s partnerji

EU je že vzpostavila odnose in sinergije na področju pomorske varnosti z večstranskimi in regionalnimi organizacijami na svetovni in regionalni ravni (npr. z Združenimi narodi (ZN), vključno z Uradom Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC) in Mednarodno pomorsko organizacijo Združenih narodov (IMO), Organizacijo Severnoatlantske pogodbe (NATO), Afriško unijo (AU) in Združenjem držav jugovzhodne Azije (ASEAN)²⁶) ter z več tretjimi državami.

EU in njene države članice so razvile tudi mednarodno sodelovanje v okviru dvostranskih dialogov, postankov v pristaniščih in taktičnih vaj, zlasti v indijsko-pacifiški regiji, npr. z Avstralijo, Japonsko, Indijo, Indonezijo, Republiko Korejo, Omanom in Singapurjem. Operaciji Atalanta in Irini sta vključeni v mehanizme za medsebojno obveščanje o razmerah in večstransko sodelovanje, vključno s konferencami za medsebojno obveščanje o razmerah in odpravo konfliktov. Evropska unija tudi pomembno podpira pomorsko varnost v okviru razvojnega sodelovanja, humanitarne pomoči in podpornih ukrepov zunanje politike.

²⁶ Pomorska varnost je že dolgo skupna prednostna naloga EU in združenja ASEAN. Sodelovanje med regijama je osredotočeno na odzivanje na nadnacionalne pomorske grožnje, kot so piratstvo, tihotapljenje, nezakonito priseljevanje, tveganja nesreč ter posledice onesnaževanja in podnebnih sprememb. Evropska unija podpira proces, ki ga vodi ASEAN, za učinkovit in vsebinski kodeks ravnanja v Južnokitajskem morju, ki je v celoti skladen s konvencijo UNCLOS in ne posega v interese tretjih strani.

EU v zahodnem Indijskem oceanu podpira regionalno strukturo pomorske varnosti, ki temelji na centrih za združevanje informacij in operacijskih centrih na Madagaskarju in Sejšelih ter na kodeksu ravnanja iz Džibutija v zvezi z zatiranjem piratstva in oboroženih ropov ladij v zahodnem Indijskem oceanu in Adenskem zalivu²⁷.

Podobno EU v Gvinejskem zalivu, kjer se je koncept koordinirane prisotnosti na morju uspešno uporabljal, podpira regionalne organizacije in obalne države pri izvajanju njihovih strategij za pomorsko varnost, krepitvi pregona in pravosodja na področju pomorstva, krepitvi zaščite in varnosti v pristaniščih ter obravnavanju drugih zadev, ki so še zlasti pomembne za obalne države, tj. nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov²⁸. EU bo v okviru yaoundéjske strukture²⁹ še naprej krepila ozaveščenost na področju pomorstva in izmenjavo informacij, vključno s satelitskimi informacijami. EU v širšem območju Atlantskega oceana podpira boj proti nedovoljenim dejavnostim v sodelovanju s partnerji, zlasti boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami.

²⁷ Pomorska varnost v vzhodni in južni Afriki ter Indijskem oceanu, program za varnost v pristaniščih in varnost plovbe po njih, regionalni program za pomorsko varnost v Rdečem morja in projekt CRIMARIO.

²⁸ Projekt PESCAO s sodelovanjem agencije EFCA.

²⁹ Ukrepi SWAIMS, PASSMAR in GOGIN.

EU bi morala v zahtevnih geopolitičnih razmerah okrepiti sodelovanje s partnerji v svojem sosedstvu in na drugih strateško pomembnih pomorskih območjih. To je zlasti relevantno zaradi ruske vojaške agresije proti Ukrajini. EU bo okrepila dodobra vzpostavljeno in koristno sodelovanje z Natom na področju pomorske varnosti, ki se medsebojno krepi, pri čemer bo gradila na rezultatih, doseženih v okviru izvajanja skupnega svežnja predlogov, ki sta ga 6. decembra 2016 in 5. decembra 2017 potrdila Svet EU in Svet Nata, v skladu s tretjo skupno izjavo o sodelovanju med EU in Natom iz januarja 2023 ter ob doslednem spoštovanju načel obojestranske odprtosti in preglednosti, vzajemnosti in vključenosti ter avtonomije odločanja obeh organizacij. Močnejša in zmogljivejša EU na področju varnosti in obrambe bo pozitivno prispevala k svetovni in čezatlantski varnosti ter dopolnjevala Nato, ki ostaja temelj kolektivne obrambe svojih članic. EU bi morala v indijsko-pacifiški regiji povečati izmenjavo izkušenj s partnerji na področju pomorske varnosti v okviru projekta okrepljenega varnostnega sodelovanja v Aziji in z njo in dvostranskih dialogov ter tako, da bi si prizadevala za pridobitev statusa opazovalke („partnerka v dialogu“) v Združenju indijskooceanskega obroča. Poglobiti bi morala tudi sodelovanje s podobno mislečimi državami in organizacijami, vključno z mednarodnimi in regionalnimi forumi o pomorskih zadevah.

Ključni ukrepi EU za mednarodno sodelovanje v tej strategiji so:

- spodbujanje podpisa, ratifikacije in spoštovanja mednarodnih instrumentov, povezanih s pomorsko varnostjo, zlasti konvencije UNCLOS, ter izmenjava dobrih praks v ustreznih forumih s partnerji v zvezi z izvajanjem mednarodnega prava, pomembnega za pomorsko varnost;
- nadaljnja krepitev sodelovanja med osebjem EU in Nata na področju pomorske varnosti, da bi zajeli vsa vprašanja skupnega interesa na tem področju, in sicer na podlagi treh skupnih izjav iz let 2016, 2018 in 2023, vključno s krepitvijo operativnega sodelovanja, da bi zagotovili skladnost, poglobili naše skupno delo za krepitev pomorske varnosti in preprečili nepotrebno podvajanje;
- poglobitev sodelovanja s tretjimi državami na področju pomorske varnosti na podlagi obstoječih instrumentov in pobud, vključno z izmenjavo informacij in ukrepi za krepitev zmogljivosti, z obalnimi državami v morskih bazenih okoli EU, tudi na Zahodnem Balkanu, ter v vzhodnem in južnem sosedstvu;
- izvajanje skupnih vaj pomorske varnosti s partnerji za okrepitev interoperabilnosti poleg pogostejšega izvajanja postankov v pristaniščih in patroljiranja s strani EU, zlasti v indijsko-pacifiški regiji, v skladu s strateškim kompasom;

- napotitev uradnikov EU za zvezo v centre za združevanje informacij³⁰ na področju pomorstva, ki se nahajajo na pomorskih interesnih območjih, da bi se spodbudila izmenjava informacij in sodelovanje, tudi na področju kazenskega pregona, pravosodja in notranjih zadev, med EU in njenimi partnerji ter po potrebi ocenila izvedljivost neposredne povezave teh centrov za združevanje z ustreznimi sistemi EU za pomorski nadzor;
- prizadevanje za pridobitev statusa partnerice v dialogu za EU v Združenju indijsko-oceanskega obročja, da bi se okrepila vloga EU kot partnerke na področju pomorske varnosti v regiji;
- spodbujanje mednarodnega sodelovanja pri izmenjavi informacij in nadzoru kritične pomorske infrastrukture, vključno s podvodnimi kabli in cevovodi³¹, ter pri zaščiti ladij in pristanišč³², zlasti v morskih bazenih okoli EU.

³⁰ Centri za združevanje informacij na področju pomorstva so nacionalni ali regionalni subjekti, ki zbirajo informacije za izboljšanje pomorskega situacijskega zavedanja na določenem geografskem območju. EU je leta 2022 napotila svojega prvega uradnika za zvezo v center za združevanje informacij v Singapurju;

³¹ V skladu s Priporočilom Sveta 2023/C 20/01 o usklajenem vseevropskem pristopu za krepitev odpornosti kritične infrastrukture.

³² V skladu z Mednarodnim kodeksom o zaščiti ladij in pristanišč;

<https://www.imo.org/en/OurWork/Security/Pages/SOLAS-XI-2%20ISPS%20Code.aspx>

3. Prezem vodilne vloge pri pomorskem situacijskem zavedanju

Pomorsko situacijsko zavedanje je učinkovito razumevanje dejavnosti, ki so povezane s področjem pomorstva in ki lahko vplivajo na zaščito, varnost, gospodarstvo ali okolje EU in njenih držav članic. Na osnovi jasno opredeljenih potreb in pravic uporabnikov pomaga organom, ki so odgovorni za dejavnosti spremljanja in nadzora, pri celovitem preprečevanju vseh takih razmer, dogodkov in ukrepov, ki se nanašajo na področje pomorstva EU.

Dobro pomorsko situacijsko zavedanje je ključnega pomena za pristojne organe, da lahko hitro odkrijejo vse večje in spreminjajoče se grožnje, ki vplivajo na EU, ter se nanje učinkovito odzovejo. EU bo prevzela vodilno vlogo pri pomorskem situacijskem zavedanju, tako da bo izboljšala zbiranje informacij in njihovo izmenjavo med različnimi pomorskimi sektorji³³ ter olajšala izmenjavo informacij med državami članicami, kar bo zagotovilo natančnejšo sliko pomorskega stanja. Na mednarodni ravni si bo še naprej prizadevala za krepitev zmogljivosti partnerskih držav za pomorsko situacijsko zavedanje z izmenjavo informacij in krepitevjo zmogljivosti, zlasti v Gvinejskem zalivu in indijsko-pacifiški regiji.

EU in njene države članice so od leta 2014 dosegle znaten napredek pri pridobivanju in izmenjavi informacij na področju pomorstva z razvojem in povezovanjem sektorskih sistemov, ki jih uporabljajo različni organi, vključeni v pomorski nadzor³⁴. EU je zlasti razvila skupno okolje za izmenjavo informacij (CISE)³⁵. Okolje CISE temelji na prostovoljnem sodelovanju in bo olajšalo izmenjavo informacij v realnem času med različnimi organi, pristojnimi za funkcije obalne straže, vključno z vojsko, ter povežalo zadevne organe v državah članicah in med njimi. Komisija je aprila 2019 začela izvajati prehodno fazo okolja CISE na podlagi raziskovalnega projekta EU CISE 2020, pri čemer je usklajevanje zaupala agenciji EMSA in tesno sodelovala z državami članicami³⁶. Komisija namerava leta 2024 na podlagi prehodne faze začeti izvajati operativno fazo ob podpori agencije EMSA.

³³ Pomorski sektorji vključujejo varnost in zaščito pomorskega prometa, nadzor ribištva, pripravljenost in odzivanje na onesnaževanje morja, varstvo morskega okolja, carino, nadzor meja, splošni kazenski pregon in obrambo.

³⁴ Npr. Eurosur in SafeSeaNet (operativna sistema na ravni EU).

³⁵ 9946/21.

³⁶ 11990/19.

Na področju obrambe je bil projekt pomorskega nadzora (MARSUR), ki ga podpira Evropska obrambna agencija, zasnovan tako, da pomorskim silam prispevajočih držav članic omogoča izmenjavo operativnih informacij in storitev v pomorstvu. Projekt MARSUR zagotavlja operativno dodano vrednost, kar potrjuje dejstvo, da so se ga države članice EU odločile uporabiti pri izvajanju koncepta koordinirane prisotnosti na morju v Gvinejskem zalivu in severozahodnem Indijskem oceanu. Evropska obrambna agencija in sodelujoče države članice si zdaj prizadevajo za okrepitev projekta MARSUR z namenskim programom. V skladu s strateškim kompasom, v okviru katerega je EU pozvana, naj okrepi spremljanje razmer, ki temelji na obveščevalnih podatkih, in s tem povezane zmogljivosti, bi morala EU v celoti izkoristiti vse najsodobnejše zmogljivosti pomorskega nadzora (npr. drone, patroljne zrakoplove, satelite in nastajajoče prelomne tehnologije). Operacija ATALANTA je prek Centra za pomorsko varnost – Afriški rog (MSC-HoA) v tesnem sodelovanju s sektorjem ladijskega prevoza vključena v pomorsko situacijsko zavedanje. Vesoljski program EU lahko s svojimi komponentami, kot so Copernicus, Galileo in program IRIS³⁷, neposredno prispeva k povečanju pomorskega situacijskega zavedanja. Satelitski center EU (EU SatCen) je prav tako vključen v pomorsko situacijsko zavedanje, saj sodeluje v okviru enotne zmogljivosti EU za analizo obveščevalnih podatkov, s Komisijo v zvezi s sistemom Galileo/Copernicus ter s sodelovanjem v okolju CISE in mreži MARSUR. Odpornost in varnost zadevnih vesoljskih sredstev sta pri tem ključni za zagotavljanje kontinuitete storitev.

Poleg zadevnega dela agencij EFCA, EMSA in Frontex v okviru tristranskega delovnega dogovora lahko izmenjava dobrih praks na evropskem forumu o funkcijah obalne straže in sredozemskem forumu o funkcijah obalne straže prispeva k boljšemu pomorskemu situacijskemu zavedanju in operativnemu sodelovanju.

³⁷ https://defence-industry-space.ec.europa.eu/welcome-iris2-infrastructure-resilience-interconnectivity-and-security-satellite-2022-11-17_sl

Države članice EU in tretje države lahko v primeru katastrof ali nesreč ter preobremenjenosti nacionalnih zmogljivosti uporabijo mehanizem Unije na področju civilne zaščite³⁸. Pri Centru za usklajevanje nujnega odziva lahko zaprosijo za pomoč³⁹, strokovno znanje ali analizo razmer.

EU prispeva tudi k izboljšanju pomorskega situacijskega zavedanja na mednarodni ravni z izvajanjem namenskih pobud razvojnega sodelovanja za krepitev zmogljivosti. V okviru projekta „kritične pomorske poti v indijsko-pacifiški regiji“ (projekt CRIMARIO)⁴⁰ so bila razvita posebna orodja⁴¹ za izboljšanje pomorskega situacijskega zavedanja ter krepitev sodelovanja z regionalnimi partnerji in med njimi. To je skladno s širšim varnostnim in obrambnim delovanjem EU v indijsko-pacifiški regiji. Podobno je bila v okviru projekta „medregionalna mreža Gvinejskega zaliva“ (GoGIN)⁴² razvita platforma YARIS, ki je orodje za izmenjavo informacij za podporo „yaoundéjski strukturi“.

Ključni ukrepi EU v zvezi s pomorskim situacijskim zavedanjem v tej strategiji so:

- zagotoviti začetek delovanja skupnega okolja za izmenjavo informacij do sredine leta 2024, kar bo omogočilo varno in strukturirano izmenjavo tajnih in netajnih podatkov med organi iz različnih sektorjev pomorskega nadzora (civilnih in vojaških);

³⁸ [Mehanizem EU na področju civilne zaščite \(europa.eu\)](https://europa.eu).

³⁹ [Center za usklajevanje nujnega odziva \(ERCC\) \(europa.eu\)](https://europa.eu).

⁴⁰ Evropska komisija financira projekt CRIMARIO s sredstvi v višini 23 milijonov EUR v obdobju med letoma 2015 in 2025.

⁴¹ Platformi IORIS in SHARE.IT.

⁴² Evropska komisija financira projekt GOGIN s sredstvi v višini 11,5 milijona EUR (v obdobju 2016–2023), projekt GOGIN II pa s sredstvi v višini 5 milijonov EUR (v obdobju 2023–2025).

- okrepiti mrežo za izmenjavo informacij na področju pomorskega nadzora za namene obrambe (v okviru projekta MARSUR), tako da se vzpostavi namenski program pod okriljem Evropske obrambne agencije ter okrepijo povezave med projektom MARSUR in okoljem CISE;
- izkoristiti naložbo iz vesoljske politike EU in dodatno izkoristiti zmogljivosti, ki so na voljo v okviru programa Copernicus za pomorski nadzor, spremljanje morskega okolja in podnebne spremembe;
- povezati vesoljske tehnologije, sisteme daljinsko pilotiranih zrakoplovov in radarske postaje, pomorske patroljne zrakoplove ter pomorska sredstva s posadko in brez nje z uporabo inovativnih, kibernetiko odpornih orodij, da se izboljša pomorsko situacijsko zavedanje;
- okrepiti nadzor obale in morja, ki ga izvajajo patroljna plovila, ter ga dopolniti z vrhunskimi digitalno omreženimi pomorskimi platformami, vključno s pomorskimi platformami brez posadke, da se okrepijo zmogljivosti za preprečevanje in odzivanje;
- krepitev komunikacije in usklajevanja med nacionalnimi pomorskimi operacijskimi centri EU z uporabo okolja CISE in mreže MARSUR, po potrebi na regionalni ravni, za izvajanje in izboljšanje celostnega pomorskega nadzora v morskih bazenih okoli EU;
- okrepiti zmogljivosti partnerskih držav za pomorsko situacijsko zavedanje s projektoma GoGIN in CRIMARIO, vključno z nadaljnjo operacionalizacijo orodij za spremljanje razmer na morju (YARIS, IORIS in SHARE.IT) ob povezovanju s satelitskimi storitvami programa Copernicus.

4. Obvladovanje tveganj in groženj

EU in njene države članice bodo v skladu s strateškim kompasom izboljšale skupno sposobnost za zaščito svoje varnosti ter povečale svojo odpornost in pripravljenost na izzive v zvezi s pomorsko varnostjo, vključno s hibridnimi in kibernetскими grožnjami. EU in njene države članice bi se morale biti sposobne hitro odzivati z usklajenimi civilnimi in vojaškimi zmogljivostmi.

Pomorski kriminal, vključno s piratstvom, tihotapljenjem migrantov in oboroženimi ropi na morju, ostajajo ključni izzivi v več regijah in predstavljajo veliko grožnjo pomorski varnosti, saj vplivajo na svobodo plovbe in ogrožajo glavne trgovinske poti. EU je kot svetovni akter na področju pomorske varnosti še naprej zavezana reševanju teh ključnih izzivov na področju pomorske varnosti, tudi s preventivnimi ukrepi.

Boj proti podnebnim spremembam in degradaciji okolja je med najpomembnejšimi političnimi prednostnimi nalogami EU, kar se kaže v zunanjem delovanju EU v okviru številnih tematskih ali geografskih strategij, kot so strategija Global Gateway ali strategija za sodelovanje v indijsko-pacifiški regiji in podnebna diplomacija EU.

EU je že sprejela pomembne ukrepe za doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter bo sprejela nadaljnje ukrepe v zvezi s težavami, povezanimi s podnebnimi spremembami, degradacijo okolja in varnostjo. Visoki predstavnik in Komisija sta junija 2023 predstavila skupno sporočilo o povezanosti med podnebnimi spremembami, degradacijo okolja ter varnostjo in obrambo⁴³. Sporočilo med drugim vsebuje predloge glede orodij za ocenjevanje vzrokov podnebnih sprememb in degradacije okolja ter njihovih posledic za pomorski sektor, pomorsko infrastrukturo ter naravne značilnosti na obalnih območjih in značilnosti, ki jih je na teh območjih ustvaril človek, ta orodja pa bodo povezana tudi z zgodnjim opozarjanjem, raziskavami, ki temeljijo na dokazih, in satelitskimi posnetki (npr. v okviru programa Copernicus). Ledeniške kape na Arktiki se talijo, morski led se krči, postopoma pa se odpirajo tudi nove plovne poti, zaradi česar se bo povečala človekova dejavnost, kar bo po pričakovanjih povzročilo ali povečalo grožnje za okolje in lokalne skupnosti. V zvezi s tem bi bilo treba čim prej dodatno operacionalizirati skupno sporočilo z naslovom „Okrepljeno delovanje EU za mirno, trajnostno in uspešno Arktiko“⁴⁴, zlasti kar zadeva promet brez emisij po plovnih poteh Arktičnega oceana, trajnostno rudarjenje kritičnih surovin in trajnostni razvoj arktičnih regij. Sredstva, ki se uporabljajo na arktičnem območju, bi morala imeti zadostne zmogljivosti za razbitje ledu, iskanje in reševanje, satelitsko pokritost in zaščito kritične infrastrukture na morju v skrajnih zimskih razmerah.

⁴³ 11283/23.

⁴⁴ 12870/21.

Ključna prednostna naloga je zaščita kritične infrastrukture na področju pomorstva. EU bi morala dopolnjevati vlogo držav članic pri krepitvi odpornosti kritične pomorske infrastrukture, kot so cevovodi ali podvodni kabli, ki potekajo prek nacionalnih morskih območij. Izboljšati bi morala sedanje ocene tveganja in nevarnosti v zvezi s tako infrastrukturo, da bi vedno imela najaktualnejše informacije, ter jih dopolniti z možnostmi odzivanja in blažitvenimi ukrepi, ki temeljijo na medsektorskem strokovnem znanju in zmogljivostih ter instrumentih za podporo razvoju zmogljivosti zadevnih držav članic. Nujno je zagotoviti stalno podporo državam članicam pri razvoju sredstev za zaščito pod vodo, rešitev za boj proti dronom in zmogljivosti popravila. Poleg tega bi morala EU še naprej raziskovati možnosti združevanja⁴⁵ proizvodnje energije iz obnovljivih virov na morju z obrambnimi dejavnostmi, kar je podprto v strategiji za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju⁴⁶.

Organi obalne straže imajo ključno vlogo pri zagotavljanju zmogljivosti za nadzor in spremljanje, preprečevanje kriminala in upravljanje ladijskega prometa na področju pomorstva EU. Njihova vloga zagotavljanja pomorske zaščite in varnosti je, v kombinaciji s pomorskimi sredstvi, ključnega pomena, saj lahko organi obalne straže pogosto ukrepajo v okoliščinah, ki ne dopuščajo nujno posredovanja vojaških organov.

EU ima z direktivo o odpornosti kritičnih subjektov⁴⁷ in revidirano direktivo o varnosti omrežij in informacijskih sistemov (direktiva NIS 2)⁴⁸ vodilno vlogo pri razvoju na zadevnih področjih, pri čemer ji celovit pravni okvir omogoča nadgradnjo fizične in kibernetske odpornosti kritičnih subjektov in infrastrukture. EU bi morala okrepiti sodelovanje na tem področju s podobno mislečimi tretjimi državami in ključnimi partnerji, kot je Nato, in sicer v okviru strukturiranega dialoga med EU in Natom o odpornosti.

⁴⁵ V skladu z direktivo o PPN, tj. Direktivo 2014/89/EU.

⁴⁶ 12950/20.

⁴⁷ Direktiva (EU) 2022/2557.

⁴⁸ Direktiva (EU) 2022/2555.

EU se srečuje z dodatnim izzivom, ki ga predstavljajo velike količine neeksploziranih ubojnih sredstev in kemičnega streliva in nafte, ki uhaja iz ladijskih razbitin iz prve in druge svetovne vojne v morskih bazenih okoli EU. Ta izziv se še povečuje zaradi ruske vojaške agresije proti Ukrajini in posledičnih min v Črnem morju. Vrsta, lokacija in količina teh ubojnih sredstev so slabo dokumentirane v nekaterih morskih bazenih, kar predstavlja tveganje za zaščito posameznikov, pomorsko varnost in zaščito, nacionalno kritično infrastrukturo, okolje (zaradi morebitnega izpusta kemikalij) in dejavnosti modrega gospodarstva (npr. gradnja območij za pridobivanje energije iz obnovljivih virov na morju ali ribolovne dejavnosti). EU bi morala na podlagi izkušenj, pridobljenih pri obstoječih uspešnih projektih⁴⁹, dodatno okrepiti prizadevanja za celovito obravnavo tega vprašanja, in sicer s povečanjem situacijskega zavedanja, orodij in instrumentov, ki bi pomagali ublažiti tveganja, povezana z neeksploziranimi ubojnimi sredstvi in njihovim odstranjevanjem. Prav tako bo zelo pomembno varno odstraniti neeksplozirana ubojna sredstva in mine, ki se še vedno nahajajo v Črnem morju, takoj ko bodo varnostne in politične razmere to dopuščale.

Pomorsko varnost lahko spodkopavajo tudi tuji akterji, saj prinašajo tveganja, povezana z neposrednimi tujimi naložbami v kritično infrastrukturo, ter manipulirajo z informacijami in se vmešavajo. Ta vprašanja se bodo obravnavala z ustreznimi instrumenti in okviri; na primer, neposredne tuje naložbe se bodo pregledovale v skladu z ustrežno uredbo⁵⁰.

Izmenjava podatkov in informacij o morju s tretjimi državami je ključni vidik sodelovanja. Vendar bi morala biti odvisna od ocen varnostnega tveganja.

⁴⁹ Projekti za odstranjevanje kemičnega orožja in konvencionalnega streliva iz Baltskega morja so podprti s programom Interreg, ki se financira iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) – [10 years of Interreg cooperation to free the Baltic Sea from dumped munitions - Interreg Baltic Sea Region \(interreg-baltic.eu\)](https://www.interreg-baltic.eu/) (Deset let sodelovanja v okviru programa Interreg za odstranitev odvrženega streliva iz Baltskega morja – program Interreg za regijo Baltskega morja).

⁵⁰ Uredba (EU) 2019/452.

Komisija in države članice izvajajo oceno tveganja, da bi pripravile smernice za izboljšanje varnosti potniških ladij v EU.

Ključni ukrepi EU na področju obvladovanja tveganj in groženj v tej strategiji so:

- okrepiti zmogljivost za prispevanje k boju proti organiziranemu kriminalu ter resnim mednarodnim grožnjam in nedovoljenim dejavnostim, tudi na pomorskih interesnih območjih;
- redno izvajati taktične vaje na področju pomorske varnosti na ravni EU, med drugim osredotočene na zaščito pristanišč in boj proti grožnjam, kot so kibernetске in hibridne grožnje, poleg izvajanja navedenih letnih pomorskih vaj mornarice in obalnih straž držav članic;
- uporabiti sredstva in orodja za nadzor (npr. sistema daljinsko pilotiranega zrakoplova) ter zagotoviti optimalno uporabo sedanjih in prihodnjih vesoljskih storitev (kot je opazovanje Zemlje) pri patroljiranju in zaščiti kritične pomorske infrastrukture;
- razviti načrte EU za regionalno sodelovanje, da se zagotovi nadzor nad podvodno infrastrukturo in infrastrukturo na morju;
- razviti skladen okvir z regionalnimi organizacijami, vključno s konkretnimi ukrepi in financiranjem, za obravnavanje groženj, ki jih predstavljajo neeksplozirana ubojna sredstva, aktivno orožje in kemično orožje na morju, ter dejavno in učinkovito spremljati in odstranjevati ta sredstva in orožje z inovativnimi tehnologijami ter s čim manjšim vplivom na okolje;

- izboljšati zgodnje opozarjanje in strateško predvidevanje, med drugim z uporabo vesoljskih storitev, v zvezi z učinki podnebnih sprememb, zlasti dvigom morske gladine, nevihtnimi valovi in degradacijo okolja;
- pripraviti nove in izboljšati obstoječe ocene tveganja, krizne načrte in obnovitvene načrte po nesreči (na ravni EU in nacionalni ravni) za pristanišča, obalno infrastrukturo ter varnost potniških ladij in prevozno/dobavno verigo;
- spodbuditi izmenjavo dobrih praks med pomorskimi akterji v zvezi s kibernetскими grožnjami in še naprej krepiti kibernetško varnost ladij na ravni Mednarodne pomorske organizacije (IMO);
- izboljšati pomorsko situacijsko zavedanje na Arktiki, vključno z opazovanjem vesolja; še naprej dvostransko sodelovati z arktičnimi obalnimi državami in po potrebi sodelovati v ustreznih večstranskih forumih, da se podpre izvajanje politike za Arktiko⁵¹;
- oceniti primernost pomorskih območij, ki so rezervirana ali se uporabljajo za vojaške dejavnosti, za namene izvajanja projektov na področju obnovljivih virov energije na morju;
- oceniti naložbe držav, ki niso članice EU, in subjektov zunaj EU v pomorsko infrastrukturo v okviru mehanizma sodelovanja, vzpostavljenega z uredbo za pregled neposrednih tujih naložb.

⁵¹ 12870/21.

5 Povečanje zmogljivosti

EU bi morala za spodbujanje svojih interesov na področju pomorske varnosti pospešiti razvoj civilnih in vojaških zmogljivosti ter po potrebi vključiti industrijo. Raziskave in razvoj v zvezi s civilnimi vidiki evropske pomorske varnosti so vključene v sklop „Civilna varnost za družbo“ v okviru programa EU Obzorje Evropa. S sedanjimi in prihodnjimi raziskavami in razvojem bo podprt razvoj zmogljivosti na ravni EU, vključno z zaščito kritične pomorske infrastrukture, obvladovanjem podvodnih groženj, pripravljenostjo in odzivanjem na naravne nesreče in nesreče, ki jih je povzročil človek, varnostjo pomorskega potniškega prometa ter ravnanjem z neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi, pri čemer bo po potrebi vključena industrija.

Na področju varnosti in obrambe bi morale EU in njene države članice za zagotovitev odločnejše prisotnosti Unije na morju in zmožnosti projektiranja moči razviti celoten spekter pomorskih zmogljivosti, pri čemer bi morale v celoti izkoristiti možnosti za sodelovanje v okviru povezanih pobud in instrumentov EU⁵². Okrepljene pomorske zmogljivosti bi morale biti osredotočene zlasti na zagotavljanje odpornosti, konkurenčnosti in nadzora EU na vseh področjih pomorstva ter usklajene z Natom in strateškim kompasom. Trenutna revizija načrta za razvoj zmogljivosti⁵³ med drugim temelji na izkušnjah, pridobljenih med rusko vojaško agresijo proti Ukrajini. Evropska obrambna agencija bo na primer preučila ključne tehnologije, potrebne za upravljanje pomorskih rojev dronov brez posadke in zaščito kritične infrastrukture morskega dna.

⁵² Načrt za razvoj zmogljivosti, priložnosti za sodelovanje, opredeljene v usklajenem letnem pregledu na področju obrambe, stalno strukturno sodelovanje in Evropski obrambni sklad.

⁵³ Usmerjevalni odbor Evropske obrambne agencije je junija 2022 uradno začel izvajati revizijo načrta za razvoj zmogljivosti.

Glede na poziv v strateškem kompasu in v skladu z usklajenim letnim pregledom na področju obrambe⁵⁴ bi si bilo treba v okviru nacionalnih in večnacionalnih projektov prizadevati za odpravo razdrobljenosti kritičnih sredstev, kot so plovila v velikosti korvete, ter za izboljšanje operativne učinkovitosti posameznih platform. Več priložnosti za sodelovanje, opredeljenih v ciklih usklajenega letnega pregleda na področju obrambe 2019–2022, je privedlo do projektov stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO) na področju pomorskih sistemov brez posadke. Evropski obrambni sklad⁵⁵ bo podprl raziskovalne in razvojne projekte, na primer v zvezi s spremljanjem razmer na morju, zmogljivostmi pomorskega nadzora, zaščito kritične pomorske infrastrukture ter podvodnimi zmogljivostmi.

EU in njene države članice bi si morale prizadevati za okrepitev zmogljivosti, ki bi jim omogočale boljše odkrivanje sumljivih dejavnosti za zaščito kritične podvodne infrastrukture. EU in Nato bi morala po potrebi usklajevati prizadevanja na tem področju, da se zagotovi skladnost rezultatov, kadar se potrebe prekrivajo.

Ključni ukrepi EU za povečanje zmogljivosti v tej strategiji so:

- razviti skupne zahteve in koncepte za tehnologijo na področju varnosti in obrambe, vključno s pomorskim situacijskim zavedanjem, tako na površini kot tudi pod vodo;
- vzpostaviti interoperabilne sisteme brez posadke za spremljanje kritične pomorske infrastrukture, boj proti sovražnim rojem dronov itd.;

⁵⁴ Prednostno področje „evropske patruljne površinske ladje“.

⁵⁵ Namen Evropskega obrambnega sklada je okrepiti konkurenčnost in inovacijsko zmogljivost obrambne industrije v EU. Zato prispeva k razvoju vojaških zmogljivosti držav članic.

- povečati zmogljivosti za sodobno protiminsko delovanje, npr. z razvojem koncepta operacij EU;
- podpreti razvoj skupnih okrepljenih zmogljivosti v zvezi s pomorskimi patroljnimi zrakoplovi;
- vzpostaviti skupne preskusne in eksperimentalne vaje za razvoj prihodnjih najsodobnejših pomorskih zmogljivosti.

6 Izobraževanje in usposabljanje

Visoka raven specializiranega izobraževanja, znanja in spretnosti ter usposabljanja je nujno potrebna, da bo EU pripravljena na reševanje sedanjih in prihodnjih izzivov na področju pomorske varnosti. Za spopadanje z novimi hibridnimi in kibernetскими grožnjami so potrebni izvajalci s trdnimi digitalnimi znanji in spretnostmi ter posebni programi preusposabljanja in izpopolnjevanja. Rešitve v obliki izmenjav med programi vojaškega usposabljanja, skupnimi programi usposabljanja mornaric držav članic EU in različnimi institucijami bodo okrepile interoperabilnost ter pripomogle k bolj usklajenemu in vključujočemu ter učinkovitejšemu odzivanju EU na nove grožnje.

V okviru praktičnega priročnika o evropskem sodelovanju na področju funkcij obalne straže je bil oblikovan katalog usposabljanja, ki zajema vse tečaje, ki jih izvajajo agencije EU na vseh pomorskih področjih. Priročnik se bo postopoma posodabljal v skladu s potrebami in razvojem. Nadaljevati bi bilo treba izvajanje uspešnega projekta mreže akademij za usposabljanje evropskih funkcij obalne straže (ECGFA NET) in usklajenega tečaja usposabljanja o funkciji obalne straže, zlasti programa izmenjave, ki vključuje sosednje države in regionalno sodelovanje v okviru namenskega projekta, ki ga izvaja agencija EFCA v tesnem sodelovanju z agencijama EMSA in Frontex. Agencija EMSA pripravlja tudi tečaj o pomorski kibernetiki varnosti. Evropski center odličnosti za preprečevanje hibridnih groženj organizira tečaje in konference o hibridnih grožnjah, ki vplivajo na pomorstvo. Podpirati bi bilo treba enakost spolov in opolnomočenje žensk v sektorju pomorske varnosti EU, pri čemer bi bilo treba spodbujati njihov dostop do tehničnega izobraževanja in usposabljanja na visoki ravni.

Evropska akademija za varnost in obrambo (EAVO)⁵⁶ zagotavlja usposabljanje in izobraževanje na ravni EU za civilno in vojaško osebje, da se spodbuja enotno razumevanje izzivov na področju pomorske varnosti in ozaveščanje o vse večji vlogi EU na tem področju. Šest evropskih pomorskih akademij ob podpori Evropske akademije za varnost in obrambo zdaj oblikuje vsebino skupnega mednarodnega semestra na področju pomorstva.

⁵⁶ Evropska akademija za varnost in obrambo v okviru skupne zunanje in varnostne politike (SZVP) zagotavlja usposabljanje in izobraževanje na ravni EU na področju skupne varnostne in obrambne politike Unije (SVOP). Njen cilj je razviti in spodbujati enotno razumevanje skupne varnostne in obrambne politike med civilnim in vojaškim osebjem ter v okviru svojih dejavnosti usposabljanja opredeliti in razširjati dobre prakse v zvezi z različnimi vprašanji skupne varnostne in obrambne politike. Evropska akademija za varnost in obrambo tako dopolnjuje nacionalna prizadevanja na področju usposabljanja in izobraževanja.

Ključni ukrepi EU na področju izobraževanja in usposabljanja⁵⁷ v tej strategiji so:

- krepite spretnosti in znanja na področju kibernetike, hibridne in vesoljske varnosti s podpiranjem novih in obstoječih tečajev usposabljanja na civilnih in vojaških področjih, ki jih ponujajo različne akademske institucije in pristojni nacionalni organi ali organi EU;
- izvajati namenske programe usposabljanja, v katerih lahko sodelujejo partnerji izven EU, za spopadanje z obstoječimi in nastajajočimi grožnjami pomorski varnosti;
- razviti „mednarodni semester na področju pomorstva“ v okviru evropske pobude za izmenjavo mladih vojaških častnikov⁵⁸;
- izvajati skupne civilno-vojaške in medagencijske vaje na podlagi scenarijev, ki vključujejo deljeno pristojnost ali skupno uporabo zmogljivosti.

⁵⁷ Tudi v okviru leta spretnosti.

⁵⁸ <http://www.emilyo.eu/>; evropska pobuda za izmenjavo mladih vojaških častnikov ni povezana s programom Erasmus+.

V. ORODJA IN INSTRUMENTI ZA PODPORO UKREPOM EU NA PODROČJU POMORSKE VARNOSTI

Revidirano strategijo bi bilo treba izvajati v skladu s celostnim pristopom, da se čim bolj povečajo sinergije ter uvedejo dopolnjujoča se orodja in instrumenti EU. To bi moralo vključevati:

- projekte raziskav in razvoja na področju obrambe, ki jih izvaja Evropski obrambni sklad za okrepitev zmogljivosti oboroženih sil držav članic EU;
- evropski mirovni instrument kot izvenproračunski mehanizem financiranja ukrepov EU v okviru skupne zunanje in varnostne politike z učinki na vojaškem in obrambnem področju;
- raziskave in inovacije EU na področju zmogljivosti civilne pomorske varnosti, zlasti v okviru sklopa 3 „Civilna varnost za družbo“ programa EU Obzorje Evropa;
- priložnosti, ki jih ponujata Sklad za notranjo varnost ter Instrument za upravljanje meja in vizume, da bi se povečale zmogljivosti organov obalne straže držav članic, ki opravljajo naloge kazenskega pregona in nadzora na morju;

- pomorske operacije EU (operaciji ATALANTA in IRINI) in okvir koordinirane prisotnosti na morju;
- mehanizem Unije na področju civilne zaščite, zlasti z izkoriščanjem analitičnih zmogljivosti in zmogljivosti za odzivanje ter izvajanjem priporočila Komisije o ciljih za odpornost na nesreče;
- program Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje, s katerim so podprta mednarodna partnerstva za izboljšanje pomorske varnosti, zlasti za spremljanje razmer na morju;
- instrument za predpristopno pomoč (2021–2017), IPA III zaradi področja uporabe in osredotočenosti instrumenta na države kandidatke;
- proračun za skupno zunanjo in varnostno politiko za financiranje civilnih misij te politike;
- Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (ESPRA) za financiranje pomorskega nadzora in sodelovanja na področju funkcij obalne straže;
- Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) in programe Interreg, s katerimi se podpirajo naložbe v obalne in najbolj oddaljene regije ter ozemlja in države, ki na morju mejijo na EU.

VI. POT NAPREJ

Komisija in visoki predstavnik bosta sodelovala s Svetom pri izvajanju te revidirane strategije na zgoraj opredeljenih področjih ukrepanja, ki so podrobno opisana v akcijskem načrtu, pri čemer se bosta oprla na dosežke strategije EU za pomorsko varnost od leta 2014, uporabila obstoječe instrumente in politike ter upoštevala splošne smernice strateškega kompasa.

Komisija in visoki predstavnik bosta tri leta po tem, ko bo strategijo potrdil Svet, Svetu predložila skupno poročilo o napredku v zvezi s prispevki držav članic.

Revidirani akcijski načrt EUMSS¹

Strateški cilj 1. Okrepitev dejavnosti na morju

Cilji	Ukrepi		Časovni razpored <i>Kadar je ustrezno</i>	Zadevni akterji ²
1.1 Razširitev vloge in ukrepov EU v morskih bazenih okoli EU in drugih morskih bazenih	Okrepitev pomorskih operacij EU v okviru skupne varnostne in obrambne politike ter konsolidacija izvajanja koncepta koordinirane prisotnosti na morju			
	1.1.1	Za pomorske operacije EU v okviru skupne varnostne in obrambne politike (vključno z operacijama Atalanta in Irini) zagotoviti pomorska in zračna sredstva, navedena v skupnih izjavah o zahtevah teh operacij.	2025	Države članice, ESZD
	1.1.2.	Razmisliti o novih pomorskih interesnih območjih, na katerih bi se izvajala koordinirana prisotnost na morju, ob upoštevanju predlogov ESZD.	Od leta 2023	Države članice, ESZD

¹ Strategija EU za pomorsko varnost se bo izvajala s tem akcijskim načrtom in v okviru celostnega pristopa. V strategiji bodo uporabljene vse ustrezne civilne in vojaške politike, orodja in instrumenti EU, uskladile pa se bodo tudi politike in dejavnosti vseh zadevnih akterjev na evropski, regionalni in nacionalni ravni, kar bo okrepilo sinergije in dopolnjevanje med njimi. S strategijo se bo spodbujalo tudi bolj usklajeno ukrepanje EU v zunanjih konfliktih in krizah, da bi se povečala varnost EU in njenih državljanov.

² Zadevni akterji, navedeni v akcijskem načrtu, bodo prispevali v skladu s svojimi pristojnostmi, odgovornostmi in mandati. Agencije EU v tem akcijskem načrtu so tiste, ki so v okviru različnih ukrepov akcijskega načrta opredeljene kot akterji, pri čemer nobena vloga, ki jim je dodeljena, ne posega v postopke in odločitve njihovih upravnih odborov v zvezi s prispevki agencij k tem ukrepom. Komisija ali države članice lahko k sodelovanju pri izvajanju akcijskega načrta povabijo tudi druge ustrezne agencije EU. Agencije bodo sodelovale pri mednarodnem delu prek ustreznih služb EU (v nadaljnjem besedilu: matični GD).

	Razvoj sodelovanja in sinergij med pobudami držav članic in pobudami EU na področju pomorske varnosti			
	1.1.3	Spodbujati nadaljnje sinergije med operacijo EUNAVFOR Atalanta in Evropsko misijo za ozaveščanje o pomorskih razmerah v Hormuški ožini (EMASOH).	Od leta 2023	Države članice, ESZD
	1.1.4	Okrepiti povezanost in usklajevanje med ukrepi institucij EU in držav članic EU, tudi z izvajanjem koordinirane prisotnosti na morju.	Postopno	Države članice, COM, ESZD
	1.1.5	Podpirati ukrepe s storitvami združevanja in zmogljivostmi izmenjave informacij sistema EUROSUR, kot so tiste, ki so na voljo v okolju CISE in v okviru integriranih pomorskih storitev, ter usklajevati dejavnosti spremljanja na predmejnih območjih.	Postopno	Frontex, EMSA
	1.1.6	Podpreti oblikovanje tečajev za operativno osebje v pomorstvu v državah članicah, tako da se zagotovita usposabljanje in dostop do zmogljivosti in storitev sistema EUROSUR.		
	1.1.7	Zagotoviti, da ukrepi EU na morju in kopnem dopolnjujejo celostni pristop EU, in sicer s spodbujanjem povezav v okviru medagencijskega sodelovanja na področju funkcij obalne straže (tristranski delovni dogovor) in s konceptom večfunkcijskih pomorskih operacij, ki je bil razvit v okviru sodelovanja EU na področju funkcij obalne straže ter ga izvajajo organi obalne straže v ustreznih morskih bazenih.	Postopno od leta 2023	Države članice, COM, ESZD, EFCA, EMSA, Frontex
	1.1.8	Spodbujati sinergije, kadar je to primerno in pravno izvedljivo, med dejavnostmi v okviru skupne varnostne in obrambne politike in koncepti	Postopno od	Države članice, COM, ESZD,

		večfunkcijskih pomorskih operacij, razvitimi v okviru medagencijskega sodelovanja na področju funkcij obalne straže.	leta 2023	EFCA, EMSA, Frontex
	V ustreznih morskih bazenih okoli EU			
	1.1.9	Organizirati vaje za pomorsko varnost, med drugim letne pomorske vaje mornaric in obalnih straž držav članic, v katerih bodo sodelovali mornarice in organi za pomorsko varnost iz čim več držav članic, da se izboljšajo pripravljenost in zmogljivosti odzivanja na tradicionalne grožnje ter na tveganja in grožnje, navedene v strateškem cilju 4.	Letno, od leta 2024.	Države članice, COM, ESZD (EUMS)
	1.1.10	Spodbujati in vključevati pomorsko varnost v delo v zvezi s strategijami in pobudami, ki zadevajo morske bazene v EU, ter po potrebi v delo v zvezi z ustreznimi makroregionalnimi strategijami.	Postopno od leta 2023	Države članice, COM, ESZD
	Arktika			
	1.1.11	Zagotoviti zadostno satelitsko opazovanje in si prizadevati za zadostne satelitske komunikacijske storitve ter storitve določanja položaja, navigacije in določanja časa v zvezi z novimi plovnimi potmi po Arktičnem morju, tudi z uporabo zmogljivosti programa Copernicus (vključno s pomorsko storitvijo tega programa, tj. Copernicusovo storitvijo za spremljanje morskega okolja, in Copernicusovim pomorskim nadzorom ³), da se izboljša situacijsko zavedanje.	Do leta 2025	Države članice, COM, EMSA
	1.1.12	Po potrebi sodelovati pri delu Arktičnega sveta in z njim povezanih forumov.	Postopno	Države članice, ESZD, COM

³ <https://marine.copernicus.eu/>.

	Atlantski ocean			
	1.1.13	Podpirati operacije za boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami z izmenjavo informacij in izvajanjem skupnih operacij, tudi v državah/pristaniščih odhoda ter namembnih pristaniščih in pristaniških objektih EU, vključno s Karibskim morjem.	Postopno od leta 2023	Države članice, COM, MAOC-N, EMSA, EUROPOL, Frontex
	1.1.14	Vzpostaviti sodelovanje na področju pomorske varnosti s partnerji s celotnega območja Atlantskega oceana, vključno z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami iz Afrike ter Severne in Južne Amerike.	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD
	1.1.15	Opredeliti in spodbuditi regionalne dejavnosti za krepitev pomorskih zmogljivosti, da se razširijo obstoječi programi za krepitev zmogljivosti na področju pomorske varnosti (npr. proces iz Rabata) in izboljša njihova usklajenost ter da se oblikujejo podobne pobude s partnerskimi državami in regionalnimi organizacijami.	Postopno od leta 2024	Države članice, ESZD, COM
	1.1.16	Izvajati skupne vaje in postanke v pristaniščih s podobno mislečimi obalnimi državami, da bi okrepili vlogo EU pri zagotavljanju svetovne pomorske varnosti in poglobili sodelovanje na področju pomorske varnosti.	Postopno	Države članice, COM, ESZD
	Baltsko morje			
	1.1.17	Vzpostaviti mehanizem, v katerega bo vključen COM, Svet baltskih držav in HELCOM, za usklajevanje znanstvenih ukrepov, operacij in izmenjave podatkov, da se izvede akcijski načrt za odstranitev neeksplozivnih ubojnih	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD

		sredstev v Baltskem morju in preprečevanje morebitnih razlitij nafte ob brodolomih.		
	1.1.18	Razviti orodje na regionalni ravni, ki bo omogočilo izmenjavo podatkov o odvrženem strelivu, ter izvesti oceno tveganja in opredeliti najboljše načine za odstranitev konvencionalnega in kemičnega streliva iz Baltskega morja.	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD
	1.1.19	Razviti in razširiti tehnologije za odstranitev neeksplozivnih ubojnih sredstev, tudi tako, da se vključijo civilni subjekti, in spodbuditi povezave z industrijo.	Postopno od leta 2024	Države članice, COM, ESZD
	1.1.20	Dodatno okrepiti prizadevanja, tudi z vzpostavitvijo kampanje – v okviru celovitega odzivanja EU na neeksplozivna ubojna sredstva –, ki se bo izvajala redno in bo namenjena odstranjevanju odvrženega streliva v regiji Baltskega morja, da bi se zaščitila človeška življenja in morsko okolje, zagotovila varnost plovnih poti in olajšal razvoj pomorskih gospodarskih dejavnosti.	Postopno od leta 2024	Države članice, COM, ESZD
	Črno morje			
	1.1.21	Izboljšati zmogljivosti za usklajen odziv na onesnaževanje morja, ki je povezano z oboroženimi spopadi, vključno z razvojem novih učnih načrtov za usposabljanje na področju boja proti onesnaževanju iz različnih virov, ki med drugim zajemajo neeksplozivna ubojna sredstva, mine, uhajanje nafte, potopljena plovila itd., kar bi lahko vplivalo tudi na biotsko raznovrstnost in ekosisteme, pri čemer bi bilo treba upoštevati tudi skupno pomorsko agendo za Črno morje ter strateški program za raziskave in inovacije za Črno morje.	Od leta 2023	Države članice, COM, EMSA

	1.1.22	Uporabiti obstoječe zmogljivosti SatCen in drugih služb EU ter povečati sedanje zmogljivosti za odkrivanje morskih min, ki predstavljajo tveganje za ladijski promet in plovbo, vključno s tistimi, ki se uporabljajo med rusko vojno agresijo proti Ukrajini.	Od leta 2023	Države članice, COM, SatCen
	Sredozemlje			
	1.1.23	Okrepiti zmogljivosti podobno mislečih sredozemskih partnerskih držav in po potrebi izmenjevati informacije, da se okrepi njihova sposobnost za izvajanje nalog pomorskega nadzora, med drugim tudi z namenom odkrivanja in preprečevanja nezakonitega vstopa in čezmejnih kriminalnih dejavnosti.	Postopno	Države članice, COM, ESZD, Frontex
	1.1.24	Okrepiti usklajevanje in sinergije med operacijo IRINI, misijo EUBAM Libya ter ustreznimi agencijami EU, da se omogoči izvajanje celotnega mandata operacije IRINI.	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD, Frontex, EMSA, SatCen
	1.1.25	Okrepiti usklajevanje med operacijo IRINI in ustreznimi partnerji z nadaljnjo uporabo obstoječih forumov za izmenjavo (npr. konferenca Mehanizma za medsebojno obveščanje o razmerah in odpravo podvajanja aktivnosti v Sredozemlju – SHADE MED) in iskanjem načinov za uporabo operativnih sinergij.	Od leta 2023	Države članice, ESZD
	1.1.26	Razviti tečaje usposabljanja in olajšati izmenjavo informacij, strokovnega znanja, tehnične pomoči, usposabljanja in dobrih praks med državami Unije za Sredozemlje za boj proti nezakonitim dejavnostim na morju, tudi prek sredozemskega foruma o funkcijah obalne straže in v skladu z deklaracijo	Postopno od leta 2024	Države članice, COM, Frontex, EMSA, EFCA

		Unije za Sredozemlje o trajnostnem modrem gospodarstvu ⁴ .		
	1.1.27	Opredeliti in spodbuditi regionalne dejavnosti za krepitev pomorskih zmogljivosti, da se razširijo obstoječi programi za krepitev zmogljivosti na področju pomorske varnosti (npr. proces iz Rabata) in izboljša njihova usklajenost ter da se oblikujejo podobne pobude s partnerskimi državami in regionalnimi organizacijami.	Postopno od leta 2024	Države članice, ESZD, COM
	1.1.28	Izvesti priporočila Generalne komisije za ribištvo v Sredozemlju/mednarodni sistem inšpekcijskih pregledov/pilotne projekte za izboljšanje trajnostnosti ribolovnih virov, da se podpre boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu.	Postopno	Države članice, COM, EFCA
	1.1.29	Izvajati skupne vaje in postanke v pristaniščih s podobno mislečimi obalnimi državami, da bi okrepili vlogo EU pri zagotavljanju svetovne pomorske varnosti in poglobili sodelovanje na področju pomorske varnosti.	Postopno	Države članice, COM, ESZD
	Severno morje			
	1.1.30	Izvesti celovito kartiranje bazena Severnega morja, da se izvede ocena tveganja in opredelijo najboljši načini za odstranitev konvencionalnega in kemičnega streliva.	Do konca leta 2025	COM, države članice
Na pomorskih interesnih območjih				

⁴ Člen 71 ministrske deklaracije Unije za Sredozemlje o trajnostnem modrem gospodarstvu: „Ministri in ministrice pozdravljajo dejavno vlogo sredozemskega foruma o funkcijah obalne straže pri krepitvi regionalnega sodelovanja in spodbujanju razumevanja v zvezi s pomorskimi vprašanji skupnega interesa, ki so pomembna za vse, povezana s funkcijami obalne straže ter presegajo meje in sektorje, tako civilne kot vojaške, ter forum pozivajo, naj razvije dejavnosti usposabljanja in dodatno olajša izmenjavo informacij, strokovnega znanja, tehnične pomoči, usposabljanja ter dobrih praks za obravnavanje nezakonitih dejavnosti na morju.“

	1.1.31	Okrepiti podporo boju proti nezakonitim in nedovoljenim dejavnostim na morju, vključno s trgovino z ljudmi, nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, piratstvom ter nezakonitim, neprijavljenim in nereguliranim ribolovom.	Postopno	Države članice, COM, ESZD
	Gvinejski zaliv			
	1.1.32	Še naprej podpirati strukturo Yaoundé za pomorsko varnost, tudi s programom regionalne informacijske mreže Gvinejskega zaliva (GoGIN), ter izboljšati upoštevanje načela pravne države in nacionalne pravne okvire v regiji, vključno s pomočjo tekočih programov SWAIMS in PASSMAR do njunega konca leta 2024, nato pa z naslednjim regionalnim programom za pomorsko varnost ter projektom GoGIN II in platformo YARIS.	Postopno	Države članice, COM, ESZD, EMSA
	1.1.33	Okrepiti skladnost med ukrepi institucij EU in držav članic EU, zlasti s konsolidacijo koordinirane prisotnosti na morju v Gvinejskem zalivu.	Postopno	Države članice, ESZD, COM
	Indijsko-pacifiška regija			
	1.1.34	Izboljšati mehanizme za izmenjavo informacij in omogočiti povezave med centri za združevanje pomorskih informacij, tako da se razvijeta in razširita uporaba platforme IORIS iz projekta CRIMARIO in pobuda SHARE.IT.	Postopno	Države članice, COM, ESZD
	1.1.35	Izvajati skupne vaje in postanke v pristaniščih s podobno mislečimi parterji v indijsko-pacifiški regiji, po možnosti z uporabo platforme IORIS kot orodja za sodelovanje.	Od leta 2024	Države članice, COM, ESZD
	1.1.36	Okrepiti skladnost med ukrepi institucij EU in držav članic EU ter med	Od	

		programi za krepitev zmogljivosti, tudi z izvajanjem koordinirane prisotnosti na morju v severozahodnem Indijskem oceanu.	leta 2023		
	1.1.37	Okrepiti sodelovanje na področju pomorske varnosti z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami, zlasti z Združenjem držav jugovzhodne Azije (ASEAN), kar bo vključevalo prizadevanje za pridobitev statusa partnerja v dialogu v Združenju indijskooceanskega obročja.	Od leta 2023		
	1.1.38	Še naprej podpirati pomorsko varnostno strukturo v Zahodnem Indijskem oceanu, zasnovano v okviru programa MASE (do dokončanja ukrepa v letu 2023) in kodeksa ravnanja iz Džibutija, s prihodnjim programom za regionalno pomorsko varnost v podsaharski Afriki.	Od leta 2024		COM, ESZD
	1.1.39	Še naprej promovirati operacijo EUNAVFOR Atalanta kot okvir za to, da se znotraj njenega mandata zagotavlja pomorska varnost in okrepijo dejavnosti na morju s podobno mislečimi državami in organizacijami, tudi ob upoštevanju koncepta koordinirane prisotnosti na morju v severozahodnem Indijskem oceanu.	Postopno		Države članice, ESZD
1.2 Spodbujanje spoštovanja mednarodnega prava in boj proti nedovoljenim dejavnostim na morju	Spodbujanje spoštovanja konvencije UNCLOS in drugih mednarodnih instrumentov, povezanih s pomorsko varnostjo				
	1.2.1	Zavzemati se za spoštovanje, podpis in ratifikacijo mednarodnih instrumentov, povezanih s pomorsko varnostjo, zlasti konvencije UNCLOS, ter v ustreznih forumih izmenjevati dobre prakse z obalnimi državami in partnerji v zvezi z izvajanjem mednarodnega prava, pomembnega za pomorsko varnost.	Postopno od leta 2023	Države članice, COM, ESZD	
	1.2.2	Sodelovati s partnerskimi državami pri izmenjavi dobrih praks in ukrepov za	Postopno	Države članice,	

		krepitev zaupanja, da se pripomore k izvajanju mednarodnega prava v odnosih s takimi partnerskimi državami.	od leta 2023	COM, ESZD
	Spodbujanje in razvoj vidikov pomorske varnosti na podlagi pravnih okvirov IMO in EU			
	1.2.3	Sodelovati s partnerskimi državami pri reševanju vprašanj pomorske varnosti, na primer z zagotavljanjem skladnosti s pravnimi instrumenti IMO, zlasti zaradi izvajanja Mednarodnega kodeksa o zaščiti ladij in pristanišč (kodeks ISPS).	Postopno	Države članice, COM, EMSA
	1.2.4	V skladu s predpisi IMO spodbujati uporabo smernic Komisije na področju pomorske varnosti, vključno s smernicami o kibernetiki varnosti, in spodbujati razvoj teh smernic, da se spodbudijo funkcije nadzora varnosti ladij in pristanišč.	Postopno	Države članice, COM, EMSA
	1.2.5	Izvajati zadostno število inšpekcijskih pregledov Komisije v zvezi s pomorsko varnostjo v obliki redne letne dejavnosti, da se spremlja uporaba zakonodaje EU o pomorski varnosti v državah članicah; še naprej preučevati načine za povečanje pomorske varnosti, med drugim tudi kibernetike varnosti, zlasti za pomorski promet, vključno s potniškimi ladjami.	Postopno	Države članice, COM, EMSA
	Podpreti boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu v skladu s konsolidiranim pristopom in dobrimi praksami EU.			
	1.2.6	Še naprej podpirati države članice pri skupnih dejavnostih in dejavnostih za nadzor ribištva ob izvajanju načrtov EFCA za skupno uporabo, da se omogočijo stalna izmenjava informacij ter obveščevalne in nadzorne	Postopno, v teku	Države članice, COM, EFCA

		dejavnosti, načrtovane na podlagi rezultatov ocene tveganja.		
	1.2.7	Spodbujati medagencijsko sodelovanje, vključno z izmenjavo podatkov, za izboljšanje spremljanja, obvladovanja in nadzora ter za podporo organom EU in tretjih držav za ribištvo ⁵ (vključno z nacionalnimi in regionalnimi centri za spremljanje ribištva) pri izvrševanju regionalne in nacionalne zakonodaje, ki se uporablja.	V teku	Države članice, COM, EFCA, EMSA, Frontex
	1.2.8	Podpreti obalno stražo in pomorske sile držav članic pri zagotavljanju storitev na ustreznih območjih konvencije v okviru regionalnih organizacij za upravljanje ribištva, da se zagotovijo varnost pomorščakov, ribiških plovil in flot (npr. pred piratstvom) ter boljši nadzor nad prisilnim delom in hudim izkoriščanjem delovne sile na morju ter odprava takega dela in izkoriščanja.	Postopno od leta 2023	Države članice, COM
	1.2.9	Sprejeti ukrepe za nadzor in odpravo prisilnega dela in hudega izkoriščanja delovne sile na morju.	Postopno od leta 2023	Države članice, COM
	Krepitev nadzora meje in boj proti čezmejnimi kriminalnim dejavnostim, kot sta tihotapljenje migrantov ali blaga in trgovina z ljudmi, s poudarkom na delih EU, ki jih je še posebej prizadel migracijski pritisk, pa tudi nezakonite, nedovoljene dejavnosti raziskovanja in vrtanja za pridobivanje ogljikovodikov			
	1.2.10	Razviti usklajen in odločen odziv za preprečevanje instrumentalizacije migracij po morju ter odvrčanje, uničenje in pregon kriminalnih mrež, ki tihotapijo migrante in trgujejo z ljudmi.	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD, Frontex, Europol,

⁵ Za podporo na področju ribištva organom EU in tretjih držav je pristojna agencija EFCA ob podpori drugih agencij. Za podporo ribiškim organom tretjih držav je potrebna posebna zahteva s strani Evropske komisije.

				Eurojust
	1.2.11	Izkoristiti polno izvajanje uredbe o evropski mejni in obalni straži ⁶ ter strukturirano sodelovanje med ustreznimi akterji (npr. Europolom, Interpolom, UNODC) ter za podporo dejavnostim v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite izboljšati analizo tveganja za opredelitev pomorskih območij in pristanišč, ki jih je treba spremljati, ter plovil in zrakoplovov, ki jih je treba izslediti za namene boja proti čezmejnimi nedovoljenim dejavnostim.	Od leta 2024	Države članice, COM, EMSA, Frontex
	1.2.12	Oblikovati in vzdrževati sliko razmer EU, ki vključuje predmejna območja in temelji na izmenjavi informacij, analizi tveganja ter proaktivnem zračnem nadzoru in patroljiranju.	Od leta 2024	Države članice, Frontex
	1.2.13	V skladu z mednarodnim pravom, zlasti konvencijo UNCLOS, zaščititi morska območja držav članic EU pred nezakonitimi, nedovoljenimi dejavnostmi raziskovanja in vrtanja za pridobivanje ogljikovodikov in drugih virov.	Postopno od leta 2023	Države članice, ESZD

Strateški cilj 2. Sodelovanje s partnerji

Cilji	Ukrepi	Časovni razpored	Zadevni akterji
-------	--------	------------------	-----------------

⁶ Uredba (EU) 2019/1896.

			Kadar je ustrezno	
2.1 Izboljšanje sodelovanja s podobno mislečimi in strateškimi partnerji	Izboljšanje sodelovanja s podobno mislečimi in strateškimi partnerji			
	2.1.1	Povečati sodelovanje EU v okviru mehanizmov SHADE na področju pomorstva, vključno z delovnimi podskupinami SHADE na območju Gvinejskega zaliva. Sodelovati pri delu Prijateljev skupine Gvinejskega zaliva G7++ in delovnih podskupin te skupine. Sodelovati pri delu kodeksa ravnanja iz Džibutija ter povezanih delovnih podskupin.	Postopno od leta 2023	Države članice, ESZD, COM
	2.1.2	Okrepiti dialog in sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi partnerji o vprašanjih pomorske varnosti v skupnem interesu, kot sta nadzor in zaščita kritične pomorske infrastrukture.	Od leta 2023	Države članice, ESZD, COM
	2.1.3	Podpreti partnerske države pri krepitvi njihovih zmogljivosti za pomorsko upravljanje in pravno državo, vključno s postopki „pravnega zaključka“ (ang. <i>legal finish</i>) ⁷ , ter njihovih vojaških in pomorskih zmogljivosti, tudi z uporabo evropskega mirovnega instrumenta.	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD
	2.1.4	Izvesti študije za poglobitev razumevanja poslovne in trgovinske odvisnosti od ključnih pristaniških in morskih komunikacijskih linij v EU in tujini ter razviti oblike izmenjave s ključnimi poslovnimi in	Od leta 2023	Države članice, ESZD, COM

⁷ Postopki v zvezi s pregonom osumljencev, vpletenih v pomorska kazniva dejanja, zlasti piratstvo in oborožene rope na morju.

		industrijskimi akterji, katerih dejavnost temelji na uvozu in izvozu, ter ladjarskimi družbami, da bi vsi enako razumeli odvisnost od pomorske varnosti in pomorskih komunikacijskih linij.		
	Okrepitev sodelovanja nasploh in povečanje operativnega sodelovanja z vsemi partnerji na morju			
	2.1.5	Napotiti uradnike EU za zvezo v regionalne centre za združevanje pomorskih informacij na pomorskih interesnih območjih, da se olajšata izmenjava informacij in sodelovanje med EU in njenimi partnerji ter po potrebi oceni izvedljivost neposredne povezave teh centrov za združevanje z ustreznimi sistemi EU za pomorski nadzor.	Od leta 2023	Države članice, ESZD
	2.1.6	Spodbujati uporabo platform, kot sta IORIS in YARIS, v okviru pomorskih sredstev držav članic, ki se uporabljajo med koordinirano prisotnostjo na morju za zunanjo komunikacijo ter pri vajah z obalnimi državami in partnerji.	Postopno od leta 2023	Države članice, ESZD, EDA
	2.1.7	Vzpostaviti civilne instrumente za sodelovanje med pomorskimi operacijami, ki jih izvajajo države članice EU in agencije EU.	Od leta 2024	Države članice, COM, ESZD, EDA, EMSA, EUROPOL, SatCen, Frontex
	Vključitev pomorske varnosti v odnose s partnerskimi državami in regionalnimi organizacijami			
	2.1.8	Razviti povezave s partnerskimi državami in regionalnimi organizacijami s sodelovanjem pri skupnih projektih, povezanih s pomorsko zaščito in varnostjo, kjer je to ustrezno.	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD

	2.1.9	Razviti sodelovanje na področju funkcij obalne straže v okviru obstoječih ali prihodnjih delovnih dogovorov in sporazumov o statusu s partnerskimi državami, tudi za krepitev pomorskega nadzora.	Od leta 2023	Države članice, ESZD, Frontex, EMSA, EFCA
2.2 Sodelovanje s partnerji zunaj EU za okrepitev pomorskega nadzora	Sodelovanje s partnerji zunaj EU pri razvoju interoperabilnostnih rešitev za izmenjavo informacij na področju pomorskega nadzora			
	2.2.1	Še naprej podpirati strukturo regionalne pomorske varnosti v zahodnem Indijskem oceanu.	Postopno	COM, ESZD
	2.2.2	Izboljšati izmenjavo informacij s partnerskimi državami v okviru sistema EUROSUR in z uporabo specifičnih slik razmer (člen 27 uredbe o evropski mejni in obalni straži 2.0).	Do konca leta 2024	Države članice, COM, ESZD, EDA, Frontex
	Okrepitev struktur pomorske varnosti in medagencijskega sodelovanje v morskih bazenih in pomorskih območjih strateškega pomena			
	2.2.3	Podpreti izboljšanje pomorske zmogljivosti in povečati pomorsko situacijsko zavedanje v indijsko-pacifiški regiji s programom MASE do njegovega konca decembra 2023, nato pa z naslednjim regionalnim programom za pomorsko varnost, ki se bo začel izvajati leta 2024, ter s projektom CRIMARIO, vključno s platformo IORIS.	Postopno	COM, ESZD
	2.2.4	Okrepiti sinergije med programi Ecofish in PSP, CRIMARIO in MASE, do njegovega konca, nato pa z naslednjim regionalnim programom za pomorsko varnost.		COM, ESZD

	2.2.5	Podpreti izvajanje strukture pomorske varnosti Yaoundé v regiji Gvinejskega zaliva s programom GoGIN in platformo YARIS ter v sodelovanju z ustreznimi partnerji.		COM, ESZD
2.3 Okrepitev sodelovanja na dvostranski in večstranski ravni	Okrepitev sodelovanja na dvostranski in večstranski ravni			
	2.3.1	Poglobiti sodelovanje z Natom na področju pomorske varnosti v dogovorjenem okviru skupnih izjav in skupnega sklopa predlogov, tudi prek strukturiranega dialoga med EU in Natom o odpornosti, ob doslednem spoštovanju načel vzajemne odprtosti in preglednosti, vzajemnosti in vključenosti ter avtonomije odločanja obeh organizacij ⁸ .	Od leta 2023	Države članice, ESZD, EDA
	2.3.2	Okrepiti sodelovanje z IMO in v okviru konvencij o regionalnih morjih, da se preprečijo grožnje zaradi namernih protizakonitih dejanj, ki bi lahko vplivala na ladje in pristaniške objekte po vsem svetu.	Od leta 2024	Države članice, COM, EMSA, HELCOM, OSPAR, Barcelonska konvencija
	2.3.3	Okrepiti sodelovanje z UNODC v boju proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu, ki deluje na morju ali prek morja.	Od leta 2024	Države članice, ESZD, Frontex

Strateški cilj 3. Prevzem vodilne vloge pri pomorskem situacijskem zavedanju

Cilji	Ukrepi	Časovni	Zadevni akterji
-------	--------	---------	-----------------

⁸ Področja sodelovanja so naštet v besedilu tretje skupne izjave o sodelovanju med EU in Natom z dne 10. januarja 2023 (<https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2023/01/10/eu-nato-joint-declaration-10-january-2023/>).

		razpored <i>Kadar je ustrezno</i>	
3.1 Izboljšanje pomorskega situacijskega zavedanja EU	Zagotavljanje varne in hitre izmenjave informacij med vsemi povezanimi sektorji in sistemi v EU in Efti		
	3.1.1	Začeti izvajanje operativne faze okolja CISE, vključno z izvajanjem mreže za tajne podatke okolja CISE.	Od leta 2024 Države članice, COM, EMSA ⁹
	3.1.2	Spodbuditi države članice v posebnih organih obalne straže in vojaških organih, da se pridružijo skupnosti okolja CISE.	Postopno od leta 2023 COM, EMSA
	3.1.3	Uporabiti okolje CISE za izmenjavo informacij na področju pomorskega nadzora, povečanje odpornosti in zaščito kritične pomorske infrastrukture (npr. podvodnih kablov, cevovodov in infrastrukture za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju).	Od leta 2024 Države članice, COM, EDA, SatCen, EMSA
	3.1.4	Preučiti uporabo okolja CISE za izmenjavo informacij v okviru medagencijskega sodelovanja, ki bi dopolnilo že vzpostavljene mreže.	Postopno, po začetku delovanja okolja CISE Države članice, EFCA, EMSA, Frontex
	3.1.5	Podpreti vzpostavitev programa za spremljanje razmer na morju za obrambo ob hkratnem zagotavljanju usklajenosti z ustreznimi civilnimi deležniki.	Do leta 2024 Države članice, EDA
	Okrepitev izmenjave informacij med civilnimi in vojaškimi pomorskimi organi		
	3.1.6	Okrepiti projekt MARSUR in zagotoviti izmenjavo operativnih informacij	Konec COM, EMSA,

⁹ Operativna faza in časovni razpored vsakega ukrepa, navedenega v tem akcijskem načrtu, sta odvisna od odobritve izvajanja naloge s strani odbora agencije EMSA.

		med mrežo MARSUR in okoljem CISE (vključno s tajnimi in netajnimi podatki).	leta 2024	EDA, SatCen, države članice
	3.1.7	Izboljšati komunikacijo in usklajevanje med nacionalnimi pomorskimi operacijskimi centri EU z uporabo okolja CISE in mreže MARSUR, po potrebi na regionalni ravni, za izvajanje in izboljšanje celostnega pomorskega nadzora v morskih bazenih okoli EU.	Postopno	Države članice, COM, EDA, ESZD (VŠEU), EMSA
	3.1.8	Okrepiti MSC-HoA, da se izboljša pomorsko situacijsko zavedanje na področjih, ki so ključna za pomorski promet.	Postopno	Države članice, ESZD
	Izboljšanje pomorskega nadzora in izmenjave informacij z uporabo vesoljskih zmogljivosti, sistema daljinsko pilotiranega zrakoplova in drugih nastajajočih tehnologij, tudi za zaščito zunanjih meja EU			
	3.1.9	Omogočiti izmenjavo ustreznih informacij v okviru vesoljskih zmogljivosti in instrumentov pomorskega nadzora, vključno z okoljem CISE in mrežo MARSUR.	Konec leta 2024	Države članice, COM, EMSA, EDA, ESA, SatCen
	3.1.10	V celoti izkoristiti obstoječe in prihodnje zmogljivosti in storitve vesoljskih programov EU, vključno s komponento za opazovanje Zemlje (Copernicus, vključno s pomorsko storitvijo tega programa, tj. Copernicusovo storitvijo za spremljanje morskega okolja, in Copernicusovim pomorskim nadzorom), Galileom (in njegovim sistemom za odzivanje na grožnje) ter odprto storitvijo EGNOS in programom IRIS ¹⁰ , tudi za namene pomorskega nadzora ter spremljanja morskega okolja in podnebnih sprememb.	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD, EMSA, EFCA, SatCen

¹⁰ https://defence-industry-space.ec.europa.eu/welcome-iris2-infrastructure-resilience-interconnectivity-and-security-satellite-2022-11-17_sl

	3.1.11	Spodbuditi vesoljske raziskave in inovacije za uporabo pri pomorskem nadzoru, tudi s sodelovanjem ključnih akterjev in industrije ter skupaj s Satelitskim centrom EU in strateškim raziskovalnim programom na področju varnosti v okviru programa Copernicus.	Od leta 2023	Države članice, COM, EMSA, Frontex, SatCen
	3.1.12	Izboljšati povezovanje vesoljske tehnologije s sistemi daljinsko pilotiranega zrakoplova ter radarskimi postajami, pomorskimi patroljnimi zrakoplovi in pomorskimi sredstvi (s posadko in brez nje) z uporabo inovativnih in kibernetsko odpornih orodij.	Postopno od leta 2023	Države članice, EMSA, Frontex, SatCen
	3.1.13	Okrepiti nadzor na obali in na morju, ki se izvaja s patroljnimi plovili, ter to dopolniti z vrhunskimi digitalno omreženimi pomorskimi platformami, vključno s pomorskimi platformami brez posadke, v skladu z nacionalnimi pravili.	Pilotni projekt bo predvidoma izveden leta 2025	Države članice, COM, ESZD, EDA, Frontex
	3.1.14	Sistematično izkoriščati inovativne rešitve (tehnologijo in znanje), pridobljene z raziskavami in inovacijami na področju civilne varnosti EU v zvezi s pomorsko varnostjo, ki se financirajo v okviru razpisa za varnost meja in zunanjo varnost iz programa Obzorje 2020 ter ustreznih razpisov iz programa Obzorje Evropa.	Od leta 2023	Države članice
	3.1.15	Preučiti uvedbo stacionarnih radarjev, optičnih satelitov in naprav za hiperspektralno slikanje na strateških lokacijah, da bi izboljšali odkrivanje in prepoznavanje groženj pomorski varnosti, če se tako odloči.	Postopno	Države članice, EMSA, Frontex
	3.1.16	Z izmenjavo dobrih praks prispevati h krepitvi pomorskega situacijskega	Od	Države članice,

		zavedanja ter sodelovanja na ravni EU in mednarodni ravni v okviru evropskega foruma o funkcijah obalne straže in sredozemskega foruma o funkcijah obalne straže.	leta 2023	ESZD, EFCA, EMSA, Frontex
	Razvoj zmogljivosti pomorskega nadzora			
	3.1.17	Preučiti možnost razvoja zasnove za opremo in sisteme, kot je misija z majhnim satelitom, ki naj bi jo izvedli v okviru konstelacije, obalnih radarskih mrež, delno pritrjenih ploščadi na morju brez posadke.	Od leta 2023	COM, države članice
3.2 Sodelovanje z ustreznimi partnerji zunaj EU pri razvoju interoperabilnostnih rešitev za izmenjavo informacij na področju pomorskega nadzora	Sodelovanje z ustreznimi partnerji zunaj EU pri razvoju interoperabilnostnih rešitev za izmenjavo informacij na področju pomorskega nadzora			
	3.2.1	Podpreti izboljševanje pomorske zmogljivosti in povečati pomorsko situacijsko zavedanje v indijsko-pacifiški regiji s programom MASE do njegovega konca decembra 2023, nato pa z naslednjim regionalnim programom za pomorsko varnost, ki se bo začel izvajati leta 2024, ter s projektom CRIMARIO, vključno s platformo IORIS.	Postopno	COM, ESZD
	3.2.2	Podpreti izvajanje strukture pomorske varnosti Yaoundé v regiji Gvinejskega zaliva z medregionalno mrežo Gvinejskega zaliva (GoGIN), zlasti s platformo YARIS.	V teku	COM, ESZD
	3.2.3	Podpirati podobno misleče partnerice, ki niso članice EU, s satelitskimi posnetki in analizami agencij EU v okviru namenskih projektov, tudi v zvezi z nezakonitim, neprijavljenim in nereguliranim ribolovom.	V teku	COM, ESZD, EFCA, SatCen

Strateški cilj 4. Obvladovanje tveganj in groženj

Cilji	Ukrepi		Časovni razpored <i>Kadar je ustrezno</i>	Zadevni akterji
4.1. Nadaljnji razvoj ozaveščenosti in pripravljenosti na spopadanje z grožnjami, povezanimi s podnebnimi spremembami in degradacijo okolja	4.1.1	Okrepiti zmogljivosti za usklajevanje in posredovanje v primeru incidentov in nesreč na morju, ob ustreznem upoštevanju sistemov, ki jih gosti agencija EMSA, in mehanizma Unije na področju civilne zaščite ter s krepitvijo in/ali razvojem celostnega pristopa in hitrega odzivanja za obvladovanje pomorskih incidentov.	Postopno	Države članice, COM, ESZD, EDA, EMSA
	4.1.2	Izboljšati znanje o učinkih podnebnih sprememb, dviga morske gladine, nevihtnih valov in degradacije okolja na pomorsko varnost ter obravnavati s tem povezane tveganja in grožnje.	Postopno od leta 2023	COM, ESZD, države članice, EDA, SatCen
	4.1.3	Okrepiti pomorsko situacijsko zavedanje, zgodnje opozarjanje in strateško predvidevanje v zvezi z učinki podnebnih sprememb in degradacije okolja na pomorsko varnost, vključno z olajšanjem zbiranja in izmenjave podatkov, zbranih med opazovanjem oceanov. potem ko se opravi ocena tveganja.	Postopno od leta 2023	COM, ESZD, države članice, EDA, Frontex, SatCen
	4.1.4	Razširiti usposabljanje in vaje, ki jih izvajajo pristojni organi za urjenje v pripravi in odzivanju na učinke podnebnih sprememb in degradacije okolja na pomorsko varnost.	Postopno od leta 2024	Države članice, COM, ESZD
	4.1.5	Z vidika pomorske varnosti prispevati k razvoju digitalnega dvojčka oceana, da bi se obravnavali vzajemni učinki pomorske varnosti ter	Postopno od leta 2024	Države članice, COM

		spreminjajočega se okolja in podnebja.		
	4.1.6	Razmisliti o rešitvi problema operacij „z ene ladje na drugo“, ki bi lahko pomenile hibridni napad.	Postopno od leta 2023	COM, države članice, ESZD
4.2 Izboljšanje odpornosti in zaščite kritične pomorske infrastrukture (npr. plinovodov, podvodnih kablov, pristanišč, objektov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju, terminalov za UZP ter plavajočih skladišč in naprav za ponovno uplinjanje).	Okrepitev odpornosti in zaščite kritične pomorske infrastrukture ob upoštevanju regionalnih posebnosti in ravni ogroženosti.			
	4.2.1	Spodbujati regionalne projekte v vseh morskih bazenih po vsej EU, da bi okrepili odpornost in zaščito kritične pomorske infrastrukture ter tako zagotovili kontinuiteto, razpoložljivost in zaupnost postopkov, kot so distribucija energije ter internetni in podatkovni promet.	Postopno od leta 2023	Države članice, COM, ESZD
	4.2.2	Pripraviti oceno tveganja in krizne načrte/obnovitvene načrte po nesreči (na ravni EU/nacionalni ravni) za kritično pomorsko infrastrukturo v sodelovanju z vsemi ustreznimi deležniki, tudi iz zasebnega sektorja, in brez poseganja v direktivo o odpornosti kritičnih subjektov (npr. o oceni tveganja v zvezi s kritičnimi subjekti v prometnem sektorju in podsektorju vodnega prometa).	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD, VŠEU, EDA, EMSA
	4.2.3	Izvesti stresne teste pomorske infrastrukture na podlagi Priporočila Sveta 15623/22, po potrebi z uporabo standardov za metodologijo izvajanja stresnih testov kritične infrastrukture, razvito v okviru projekta INFRASTRESS.	Od leta 2023	Države članice, COM
	4.2.4	Izvajati redne, celovite pomorske taktične vaje na ravni EU, ki so med drugim osredotočene na zaščito pristanišč ter obravnavanje kibernetских in hibridnih groženj, po potrebi tudi z vključitvijo mehanizma Unije na	Postopno od leta 2023	Države članice, COM, ESZD, ECGFF, EDA,

		področju civilne zaščite.		Frontex, ENISA
	4.2.5	Okrepiti sodelovanje med državami članicami ob podpori ustreznih agencij EU, da se oblikuje regionalni načrt nadzora za podvodno infrastrukturo in infrastrukturo na morju, namenjen preprečevanju sovražnih napadov na tako infrastrukturo. Okrepiti sodelovanje pri ocenjevanju incidentov, sodelovanje med civilnimi in vojaškimi organi ter sodelovanje pri souporabi sredstev in izmenjavi informacij za zaščito podvodne infrastrukture in infrastrukture na morju. Okrepiti sodelovanje na tem področju s podobno mislečimi tretjimi državami in ključnimi partnerji, kot je Nato, in sicer v okviru strukturiranega dialoga med EU in Natom o odpornosti.	Od leta 2024	Države članice, COM, EDA, EMSA
	4.2.6	Razviti oziroma uporabiti specializirana plovila in druga sredstva (sistem daljinsko pilotiranega zrakoplova, satelitski posnetki) za patroljiranje in zaščito kritične pomorske infrastrukture, vključno z večnamenskimi raziskovalnimi plovili.	Uporabljati obstoječa sredstva do konca leta 2023 Razviti dodatna sredstva do leta 2025	Države članice, EDA, SatCen
	4.2.7	Izvesti nadaljnje raziskave glede zaščite kritične pomorske infrastrukture, tudi da se podpre oblikovanje ustreznih priporočil v okviru usklajenega	Do leta 2025	Države članice, EDA

		letnega pregleda na področju obrambe.		
	4.2.8	Okrepiti pristojnosti nacionalnih organov na področju zaščite ladij in pristanišč v skladu s konvencijo SOLAS, kodeksom ISPS, Uredbo (ES) št. 725/2004 ¹¹ ter Uredbo 2005/65/ES ¹² .	Postopno od leta 2023	Države članice, EMSA
	4.2.9	Po potrebi izboljšati mehanizme za izmenjavo informacij s podobno mislečimi partnerskimi državami, da se okrepi izmenjava informacij in nadzor nad kritično pomorsko infrastrukturo.	Postopno od leta 2023	Države članice, COM, ESZD
4.3 Okrepitev kibernetске varnosti	Ocena kibernetских tveganj in opredelitev ustreznih varnostnih ukrepov			
	4.3.1	Uporabiti ustrezne smernice za pomorski sektor, zlasti v zvezi s pristanišči v okviru direktive NIS 2.	Od leta 2024	Države članice, COM
	4.3.2	Dodatno razviti skupne zmogljivosti za kibernetски nadzor v okviru pomorskih uprav/organov obalne straže. Razviti zmožnosti pomorskega sektorja za spopadanje s kibernetскими grožnjami, tako da se spodbudita izmenjava dobrih praks in oblikovanje smernic med pomorskimi akterji ter nadalje obravnavajo kibernetска vprašanja na področju zaščite in varnosti na ravni Mednarodne pomorske organizacije (IMO).	Od leta 2024	Države članice, COM, EMSA, ENISA
	4.3.3	Razviti sodelovanje na področju kibernetске varnosti v pomorstvu s podobno mislečimi državami, ki niso članice EU, na dvostranski ali večstranski ravni, med drugim s ciljem izboljšanja zaščite digitalne	Od leta 2023	Države članice, COM, ENISA

¹¹ Uredba (ES) št. 725/2004.

¹² Direktiva 2005/65/ES

		pomorske infrastrukture.		
	4.3.4	Izboljšati odpornost pomorskih uprav z izvajanjem rednih usposabljanj o obvladovanju kibernetских kriz in razviti kulturo skupnega odzivanja na incidente.	Postopno od leta 2024	Države članice, COM, ENISA, EMSA, Frontex
	4.3.5	Izboljšati znanje o kibernetiski varnosti in dodatno celovito opredeliti kibernetisko varnost v ladijskem prometu, da se opredelijo odgovornosti.	Od leta 2024	Države članice, COM, EMSA, ENISA
4.4 Okrepitev odpornosti EU in izboljšanje odziva na vmešavanje in manipulacije z informacijami ter druge hibridne grožnje v zvezi s pomorsko varnostjo	Boj proti tujemu in domačemu vmešavanju in manipulacijam z informacijami ter drugim hibridnim grožnjam, povezanim s področjem pomorstva			
	4.4.1	Izvajati protinaracijo, povezano s pomorstvom, vključno z zagotavljanjem prenosa pooblastil, potrebnih za boj proti dezinformacijam in protiukrepanje, na operativne organe (poveljnike operacij).	Od leta 2023	Države članice, ESZD in pomorske operacije EU
	4.4.2	Spodbujati sodelovanje v zvezi s funkcijami obalne straže EU, med drugim pri spopadanju s hibridnimi grožnjami na področju pomorstva.	Postopno od leta 2023	Države članice, COM, EMSA, Frontex
4.5 Ocena morebitnih varnostnih učinkov neposrednih tujih naložb v pomorsko infrastrukturo	4.5.1	Oceniti naložbe subjektov izven EU v pomorsko infrastrukturo v okviru mehanizma EU za sodelovanje na podlagi Uredbe (EU) 2019/452 ¹³ .	V teku	Države članice, COM

¹³ Uredba (EU) 2019/452.

4.6 Oblikovanje celovitega odziva na neeksplozirana ubojna sredstva v morskih bazenih okoli EU	4.6.1	Na podlagi pilotnih dejavnosti, ki so povezane z neeksploziranimi ubojnimi sredstvi in se izvajajo v Baltskem morju, pripraviti celovit načrt za morske bazene okoli EU, da se opredelijo vrsta, lokacija in količina neeksploziranih ubojnih sredstev v okolju zaradi vojaških dejavnosti, in sicer v okviru prizadevanja za zmanjšanje njihovega vpliva na okolje, zagotovitev varnosti plovnih poti in spodbujanje razvoja pomorskih gospodarskih dejavnosti. Hkrati identificirati obstoječe in potrebne zmogljivosti EU ter ustrezne mehanizme financiranja za boj proti neeksploziranim ubojnim sredstvom v morskih bazenih po vsej EU.	Od leta 2023	Države članice, COM
4.7 Okrepitev ukrepov za pripravo na teroristične napade, nezakonita dejanja, pomorska kazniva dejanja, grožnje svobodi plovbe in hibridne grožnje	4.7.1	Izvajati ustrezne inšpekcijske preglede pomorske varnosti in zagotoviti, da so ladje, pristanišča in pristaniški objekti v EU ustrezno zavarovani in zaščiteni v skladu z mednarodno zakonodajo in zakonodajo EU, ki se uporabljata.	V teku, izvaja se vsako leto	Države članice, COM, EMSA
	4.7.2	Okrepiti zmogljivosti za preprečevanje, odkrivanje in zatiranje nedovoljenih dejavnosti na morju, vključno s piratstvom, s konsolidacijo koordinirane prisotnosti na morju ter s sodelovanjem s podobno mislečimi in strateškimi partnerji.	Postopno	Države članice, ESZD
	4.7.3	Končati oceno tveganja služb Evropske komisije v zvezi z izboljšanjem zaščite potniških ladij, da se opredelijo rešitve za preprečevanje skupnih tveganj in groženj za varnost potniških ladij v EU.	V teku	COM
	4.7.4	Izvesti pregledno študijo vse ustrezne podvodne infrastrukture ter s tem povezanih zmogljivosti in odvečnih kapacitet, ranljivosti, groženj in	Od leta 2023	Države članice, COM

		tveganj za razpoložljivost storitev, učinkov izpada v zvezi s podvodnimi kablji na države članice in Unijo kot celoto ter zmanjševanja tveganja in zmožnosti popravila ter po potrebi predlagati priporočila za zagotovitev večje odpornosti/odvečnih kapacitet.		
4.8 Okrepitev zmogljivosti za prispevanje k boju proti resnim mednarodnim grožnjam in grožnjam, ki izhajajo iz organiziranih dejavnosti, ter nedovoljenim dejavnostim, da se poveča notranja varnost EU	4.8.1	Izboljšati in povečati zmogljivost držav članic ob podpori zadevnih agencij, da se prepreči, odkrije in zatira nezakonita trgovina, ki poteka s pomorskim prevozom ali na morju (kot so kazniva dejanja zoper okolje, trgovina z orožjem in mamili, tihotapljenje migrantov in trgovina z ljudmi, nezakoniti, neprijavljeni in neregulirani ribolov itd.), zlasti z razvojem ukrepov v okviru platforme EMPACT.	Od leta 2023	Države članice, EFCA, EMSA, Frontex, COM, Europol
	4.8.2	Preučiti možnost nadaljnje uporabe informacij o potnikih, ki jih zagotavljajo prevozniki v pomorskem prometu, ob upoštevanju obstoječih mednarodnih pravil, pravil EU in nacionalnih pravil, da se poveča varnost na zunanjih mejah EU in znotraj nje.	Od leta 2023	Države članice, COM, Frontex, Europol
4.9 Omejitev varnostnih tveganj, povezanih z izmenjavo pomorskih podatkov s tretjimi državami	4.9.1	Oceniti tveganja na podlagi narave izmenjanih podatkov ter opredeliti potrebne vire in postopke za obvladovanje teh tveganj.	Od leta 2023	SatCen, ESZD, COM, države članice

Strateški cilj 5. Povečanje zmogljivosti

Cilji	Ukrepi		Časovni razpored <i>Kadar je ustrezno</i>	Zadevni akterji
5.1 Okrepitev zmogljivosti na površju morja	Okrepitev prihodnje zmogljivosti na površju morja in odprava pomanjkljivosti v strateških spodbujevalnih vzvodih			
	5.1.1	Doseči napredek glede prednostnega področja v okviru usklajenega letnega pregleda na področju obrambe v zvezi z evropskimi patroljnimi površinskimi ladjami.	Od leta 2023	Države članice, EDA
	5.1.2	Razviti skupne zahteve za zaščito sil za potrebe pomorskih sil držav članic EU, da bi se izognili nepotrebnemu podvajanju.	Do leta 2025	Države članice, ESZD (VŠEU), EDA
	5.1.3	Začeti izvajati dejavnosti za povečanje učinkovitosti pogona, sistemov za proizvodnjo, shranjevanje in upravljanje energije ter logistike z uporabo novih tehnologij.		
	5.1.4	Podpirati pomorsko vojaško mobilnost z odobritvijo tehničnega dogovora za ureditev v zvezi z dovoljenji za čezmejne premike na področju pomorstva.		
	5.1.5	Razviti skupne zahteve in specifikacije za prihodnje brezpilotne sisteme, ob tem pa zagotoviti interoperabilnost sistemov.		
	5.1.6	Zagotoviti podporo, ki so jo zahtevale države članice pri projektih PESCO, vključno z evropsko patroljno korveto.		
	5.1.7	Spodbuditi dejanski razvoj zmogljivosti in pridobitev ladje prvega razreda evropske patroljne korvete.	Od leta 2023	Države članice, COM

	5.1.8	Spodbuditi dejanski razvoj zmogljivosti polavtomatskega površinskega plovila srednje velikosti z modularnim tovorom za misije.	Do leta 2024	Države članice, COM
	5.1.9	Spodbujati razvoj prihodnjih pomorskih zmogljivosti, tj. funkcionalnega pametnega sistema sistemov za prihodnje pomorske platforme.	Do leta 2025	Države članice, COM
	5.1.10	Spodbujati dejanski razvoj zmogljivosti za skupno ukrepanje pomorskih vojaških sil na podlagi skupnega nadzora, ki ga izvajajo pomorske vojaške sile.	Do leta 2026	Države članice, COM
5.2 Okrepitev podvodnih zmogljivosti	Okrepitev podvodnih zmogljivosti EU, vključno s protiminskimi ukrepi			
	5.2.1	Razviti koncept operacij EU za protiminsko delovanje, da se podpre postopek odločanja v zvezi z varno plovbo in upravljanjem morskih plovil in brezpilotnih sistemov, vključno z izkoriščanjem priložnosti, ki izhajajo iz razvojnih in raziskovalnih ukrepov Evropskega obrambnega sklada.	Do leta 2025	Države članice, COM, EDA
	5.2.2.	Še naprej razvijati ciljno usmerjene projekte PESCO (projekti Anti-Torpedo Torpedo, DIVEPACK, EUNDDC in MAS MCM) ter izkoristiti podporo skupnih raziskav in razvoja v okviru Evropskega obrambnega sklada ter projektov iz predhodnega programa tega sklada, tj. evropskega programa za razvoj obrambne industrije.		
	5.2.3	Izboljšati protipodmorniške zmogljivosti, tudi za odkrivanje podmornic v smislu tehnologije in postopkov.	Do leta 2025	Države članice, EDA
	5.2.4	Spodbujati razvoj tehnologij, povezanih z roji, ki sestojijo iz podvodnih komponent s posadko in brez nje, ter z opazovanjem, odkrivanjem,	Od leta 2023	COM, države članice

		pridobivanjem in komunikacijami, ki potekajo pod vodo.		
	5.2.5	Spodbujati tehnološki razvoj in rešitve za prvo fazo koncepta odstranjevanja min na daljavo.	Do leta 2024	COM, države članice
	5.2.6	Službe Evropske komisije, države članice Spodbujati razvoj zmogljivosti za varovanje kritične infrastrukture morskega dna in zmogljivosti za boj proti podvodnim rojem, ki jih sestavljajo raznolika podvodna vozila brez posadke.	Od leta 2023	COM, države članice
	5.2.7	Spodbujati dejanski razvoj zmogljivosti težkega večnamenskega drona za čiščenje min.	Od leta 2023	COM, države članice
5.3 Podpora mornarici in obalnim stražam držav članic EU pri razvoju kritičnih tehnologij in industrijskih zmogljivosti	Opredelitev tehnologij in raziskovalnih dejavnosti v odziv na potrebe po zmogljivostih, med drugim ob upoštevanju krovnega strateškega programa EDA			
	5.3.1	Spodbujati raziskave za inovativne rešitve na področju proizvodnje, shranjevanja, upravljanja in distribucije električne energije, ki so potrebne za zagotavljanje velike količine energije, ki jo porabijo novi sistemi.	Do leta 2025	Države članice, COM, EDA
	5.3.2	Povečati avtonomno usklajevanje brezpilotnih sistemov s sistemi s človeško posadko, vključno s tehnologijami rojev.		
	5.3.3	Zagotoviti nadzor in zaščito odpornih in zanesljivih podvodnih komunikacijskih mrež s hitrim prenosom podatkov, pri čemer po potrebi sodelujejo industrija in tretje države.		
	5.3.4	Raziskati in integrirati prelomne tehnologije, vključno z umetno inteligenco, tehnologijami velepodatkov in kvantnimi tehnologijami.		
	5.3.5	Raziskati in razviti skupno pomorsko digitalno arhitekturo in infrastrukturo.		

	5.3.6	Povečati avtomatizacijo plovil z uvedbo odpornih avtomatiziranih platform in sistemov z zmanjšano posadko in sistemi za podporo pri odločanju.		
	Opredelitev in skupna obravnava kritičnih odvisnosti, ki vplivajo na tehnološko in industrijsko bazo obrambe EU			
	5.3.7	Z delom pri ključnih strateških dejavnostih ozaveščati in spodbujati enotno razumevanje v državah članicah, na institucijah EU in pri akterjih obrambne industrije o obstoječem pomanjkanju in vrzelih na industrijskih in tehnoloških področjih ter vrzelih v znanju in spretnostih, ki bi lahko ogrozile svobodo delovanja EU.	V teku	Države članice, EDA
	5.3.8	Spodbujati sodelovanje med državami članicami z razvojem projektov, ki se financirajo iz Evropskega obrambnega sklada, in spodbujati skupno javno naročanje na področju pomorskih zmogljivosti, tudi v okviru obrambnih pobud EU in z njihovo podporo.	V teku	Države članice, COM, EDA
	Uskladitev dejavnosti mornarice in obalne straže s cilji evropskega zelenega dogovora			
	5.3.9	Oceniti možnost soobstoja projektov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju in obrambnih dejavnosti z analiziranjem možnosti za razvoj projektov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju na pomorskih območjih in za razvoj druge trajnostne rabe na teh območjih, ki so določena ali se uporabljajo za vojaške dejavnosti.	Do leta 2025	Države članice, COM, ESZD, EDA
	5.3.10	Razviti tehnologije obnovljivih virov energije (obnovljivo gorivo, predelava motorjev, elektrifikacija itd.), ki so primerne za vojaško uporabo na področju pomorstva.		

Strateški cilj 6. Izobraževanje in usposabljanje

Cilji	Ukrepi		Časovni razpored <i>Kadar je ustrezno</i>	Zadevni akterji
6.1 Skupna uporaba izobraževanja, usposabljanja ter spretnosti med sektorji, državami članicami in partnerskimi državami	6.1.1	Opreti se na delo agencij (EFCA, EMSA, Frontex), da se razvijeta zmogljivost in specializirano usposabljanje v okviru tristranskega delovnega dogovora za organizacijo medsektorskega usposabljanja na področju pomorske varnosti, pri katerem se obravnavajo kazenski pregon, vojska, nadzor meje, obalna straža, kibernetika varnost, zaščita kritične pomorske infrastrukture itd.	Od leta 2023	Države članice, EFCA, EMSA, Frontex, ECGFF
	6.1.2	Spodbujati udeležbo žensk pri izobraževanju in usposabljanju na področju pomorske varnosti.	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD
	6.1.3	Spodbujati sodelovanje in usposabljanje, tudi v okviru evropskega foruma o funkcijah obalne straže, med državami članicami in centri z akreditacijo zveze NATO, centri odličnosti itd. ob doslednem spoštovanju načel vzajemne odprtosti in preglednosti, vzajemnosti in vključenosti ter avtonomije odločanja obeh organizacij.	Od leta 2023	Države članice, ESZD, EFCA, EMSA, Frontex
	6.1.4	Razmisliti o možnosti razvoja mednarodnega semestra na področju pomorstva za vojaške akademije v okviru „evropske pobude za izmenjavo mladih častnikov“ (EMILYO – vojaški Erasmus ¹⁴).	Od leta 2023	Države članice, ESZD (Evropska akademija za

¹⁴ <http://www.emilyo.eu/>; evropska pobuda za izmenjavo mladih vojaških častnikov ni povezana s programom Erasmus+.

				varnost in obrambo)
	6.1.5	Izvajati skupne vaje s partnerji zunaj EU za okrepitev interoperabilnosti.	Od leta 2023	Države članice, COM, ESZD
6.2 Izkoriščanje dela, ki ga opravljajo agencije in forumi	6.2.1	Še naprej priložnostno sodelovati v vaji COASTEX ob upoštevanju načrtovanja držav članic, izboljšati in razširiti vajo COASTEX ter redno izvajati ustrezne dejavnosti v morskih bazenih okoli EU.	V teku	Države članice, EFCA, EMSA, Frontex, ECGFF
	6.2.2	Izvajati dejavnosti za krepitev zmogljivosti med izvajanjem večfunkcijskih pomorskih operacij v izbranih morskih bazenih okoli EU na zahtevo držav članic ter na podlagi dela agencij EMSA, EFCA in Frontex.	V teku	Države članice, EFCA, EMSA, Frontex
	6.2.3	Izmenjati izkušnje, pridobljene pri izvajanju sektorskega okvira kvalifikacij za obalne straže, ter zagotoviti smernice, pomoč in podporo pri izvajanju dobrih praks, tudi na področju kibernetike varnosti.	Postopno	Države članice, EFCA, EMSA, Frontex
6.3 Okrepitev spretnosti ter učnih načrtov na področju kibernetike in hibridne varnosti na področju pomorstva	6.3.1	Izkoristiti znanje in usposabljanje, ki ju zagotavlja center odličnosti za preprečevanje hibridnih groženj v Helsinkih, vključno z delom tega centra na področju pomorske varnosti, ter izkoristiti tudi znanje in usposabljanje iz priročnika tega centra o hibridnih pomorskih grožnjah ¹⁵ .	V teku	Države članice, COM, ESZD, center odličnosti za preprečevanje hibridnih groženj
	6.3.2	Okrepiti znanja in spretnosti na področju kibernetike, hibridne in vesoljske varnosti, tako da se podprejo ciljno usmerjeni tečaji usposabljanja o	Od leta 2023	Države članice, COM, EMSA

¹⁵ Na priročniku centra odličnosti za preprečevanje hibridnih groženj temeljijo ustrezna usposabljanja za sodelujoče države, upravljavce EU in zveze NATO ter oblikovalce politik.

		kibernetskih in digitalnih znanjih in spretnostih na področju pomorstva.		
	6.3.3	Okrepiti znanja in spretnosti na področju kibernetske in hibridne varnosti s ciljno usmerjenimi učnimi načrti, ki jih bodo razvili pristojne institucije in/ali organi držav članic ob upoštevanju dejstva, da so države članice in Evropska komisija agenciji EMSA dodelile pripravo tečaja o pomorski kibernetski varnosti za leto 2023.	Od leta 2023	Države članice, COM, EMSA
6.4 Okrepitev zmogljivosti	6.4.1	Izvajati ciljno usmerjene programe usposabljanja, med drugim v okviru ECGFF, v katerih lahko sodelujejo parterji izven EU in ustrezni deležniki, po potrebi tudi iz zasebnega sektorja, namenjene spopadanju z obstoječimi in nastajajočimi grožnjami pomorski varnosti.	V teku	Države članice, COM, ESZD, EMSA, Frontex, EFCA, ECGFF
	6.4.2	Spodbujati dejavnosti izobraževanja in usposabljanja v partnerskih državah, da bi se spodbudilo zanimanje žensk za ustrezne sektorje, vključno s funkcijami obalne straže, pri čemer bi sodelovale tudi ustrezne agencije EU in ustrezni deležniki, po potrebi tudi iz zasebnega sektorja.	V teku	Države članice, COM, ESZD, EMSA, Frontex, ECGFF
	6.4.3	Dodatno razviti mednarodni semester na področju pomorstva za vojaške akademije, vključno s programom izmenjave mladih častnikov.	Od leta 2023	Države članice, ESZD
	6.4.4	Izvajati civilno-vojaške vaje na podlagi scenarijev, ki vključujejo deljeno pristojnost ali skupno uporabo zmogljivosti.	Od leta 2023	

GLOSAR OKRAJŠAV

A

ASEAN: Združenje držav jugovzhodne Azije

ATT: Anti-Torpedo Torpedo (projekt PESCO)

B

C

CARD: usklajeni letni pregled na področju obrambe

KIS: kritična infrastruktura

CISE: skupno okolje za izmenjavo informacij

COM: službe Evropske komisije

Copernicus: evropski program za opazovanje Zemlje

CRIMARIO: kritične pomorske poti v indijsko-pacifiški regiji

SVOP: skupna varnostna in obrambna politika

D

DTO: digitalni dvojček oceana

E

EBCG: Evropska mejna in obalna straža

EBCGA/Frontex: Evropska agencija za mejno in obalno stražo

ECGFA: Evropska akademija za naloge obalne straže

ECGFF: evropski forum o funkcijah obalne straže

EDA: Evropska obrambna agencija

EDIRPA: Instrument za okrepitev evropske obrambne industrije z aktom o skupnih javnih naročilih

EDTIB: Tehnološka in industrijska baza evropske obrambe

ESZD: Evropska služba za zunanje delovanje

EFCA: Evropska agencija za nadzor ribištva

EGNOS: skupna evropska geostacionarna navigacijska storitev

EMPACT: Evropska večdisciplinarna platforma proti grožnjam kriminala

EMSA: Evropska agencija za pomorsko varnost

ENISA: Agencija Evropske unije za kibernetiko varnost

EU: Evropska unija

EUBAM Libya: misija EU za pomoč pri integriranem upravljanju libijskih meja

VŠEU: Vojaški štab Evropske unije

EUMSS: strategija Evropske unije za pomorsko varnost

EUNAVFOR: pomorske sile pod vodstvom Evropske unije

EUROPOL: Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj

EUROSUR: Evropski sistem varovanja meja

G

GALILEO: evropski satelitski navigacijski sistem

H

HCoE: Evropski center odličnosti za preprečevanje hibridnih groženj, Helsinki

HELCOM: Helsinška komisija – Komisija za varstvo morskega okolja Baltika

I

IMO: Mednarodna pomorska organizacija

INTERPOL: Mednarodna organizacija kriminalistične policije

IORA: Združenje indijskooceanskega obročja

Kodeks ISPS: Mednarodni kodeks o zaščiti ladij in pristanišč

IUU ribolov: nezakoniti, neprijavljeni in neregulirani ribolov

K

M

MAOC (N): Pomorski analitični in operacijski center za narkotike

MARSUR: obrambni projekt na področju pomorskega nadzora

MASE: program za spodbujanje regionalne pomorske varnosti

MAS MCM: pomorski (pol-)avtonomni sistemi za protiminsko delovanje

MDA: pomorsko situacijsko zavedanje

MedCGFF: sredozemski forum o funkcijah obalne straže

DČ: države članice

MSCO: tečaj za operativno osebje v pomorstvu

N

Nato: Organizacija Severnoatlantske pogodbe

Direktiva NIS 2 Direktiva o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji

NWIO: Severozahodni indijski ocean

O

OSPAR: komisija OSPAR

OSRA: krovni strateški raziskovalni program

P

Projekt PASSMAR: podporni program za strategijo za pomorsko varnost in zaščito v osrednji Afriki

PESCO: stalno strukturno sodelovanje

PNT: določanje položaja, navigacija in določanje časa

PSP: program za varnost v pristaniščih in varnost plovbe po njih

R

RFMO: Regionalne organizacije za upravljanje ribištva

RPAS: sistem daljinsko pilotiranega zrakoplova

R&I: raziskave in inovacije

S

SAR: iskanje in reševanje

SatCen: Satelitski center Evropske unije

SHADE: skupno osveščanje o položaju in ublažitev sporov

SOLAS: Mednarodna konvencija o varstvu človeškega življenja na morju

Projekt SWAIMS: podpora za integrirano pomorsko varnost v Zahodni Afriki

U

UCPM: Mehanizem Unije na področju civilne zaščite

UfM: Unija za Sredozemlje

ZN: Združeni narodi

UNCLOS: Konvencija Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu

UNFSA: Sporazum Združenih narodov o ribjih staležih

UNODC: Urad Združenih narodov za droge in kriminal

UXO: neeksplozirana ubojna sredstva

W

WeCAPS: Krepitev varnosti in zaščite pristanišč v zahodni in osrednji Afriki
